

گزارش چهارمین دوره جشنواره نقد کتاب

(۲۷ آبان ۱۳۸۶)

مؤسسه خانه کتاب
دبیرخانه جشنواره نقد کتاب

گزارش چهارمین دوره جشنواره نقد کتاب
تهیه و تدوین: دبیرخانه جشنواره نقد کتاب

فهرست مطالب

مقدمه	۵
نمایه مقالات انتقادی رسیده به دبیرخانه چهارمین جشنواره نقد کتاب	۹
نمایه اجمالی مقالات انتقادی برگزیده	۵۵
نمایه تفصیلی مقالات انتقادی برگزیده	۵۹
معرفی منشورات دبیرخانه چهارمین جشنواره نقد کتاب	۷۵

مقدمه

گزارشهای آماری هر هفته مؤسسه خانه کتاب، گویای آن است که چرخه تولید کتاب در کشور، دائماً شتاب میگیرد و هر سال هزاران اثر به زنجیره نشر میپیوندد. البته این شتاب و پویایی، مبارک است، اما به راستی از این همه کُتب منتشر شده - به ویژه در حوزه علوم انسانی - چند درصد به مفهوم واقعی خود کتاب هستند و حاوی نکتههای تحقیقی و جستارهای خلاقانه میباشند، و به اصطلاح کتابسازی نیستند. اگر پاسخ این است که شمار قابل ملاحظه‌ای از این کتابهای انتشار یافته، در شکل و شمایل کتابند، اما از لحاظ محتوای پژوهشی، عاری از نوپایی و مایه‌های علمی و تحقیقیاند، پس چه تدبیری باید اندیشید تا جلوی این کتابسازیه‌ها گرفته شود؟

آیا وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نهادهای مربوطه میتوانند با تشکیل گروههای علمی و پژوهشی، به هر اثر نازلی اجازه چاپ ندهند؟ مسلماً نه! چرا که در این صورت، همین کتابسازها و صاحبان آثار نازل، فریاد برخواهند داشت که در این کشور، قلمها را به قید میکشند و اندیشهها را اجازه بروز و ظهور نمیدهند.

پس طبعاً تنها طریق منطقی برای تمییز و تشخیص آثار نازل از آثار پرمایه و محققانه، ترویج مقوله نقد است. نقدی روشمند، که با رعایت اصول و اخلاق نقادی نوشته میشود و میتواند به زوایا و خبایای یک اثر نقب بزند و کاستیها، سستیها و ضعفهای آن را واکاوی کند و برملا سازد، و یا قوتها و نکتههای

تحقیقی آن را برشمارد و بهتر و بیشتر مطرحش سازد. همه میدانند هر اثری که در بوته نقدی منطقی، مؤثر و روشمند قرار گیرد، مطمئناً بر کمال و جمال آن افزوده خواهد شد. به قول سعدی: «تا متکلم را عیب نگیرند، سخنش کمال نپذیرد».

در نظر داشته باشیم که رشد و بالندگی برخی از جریانات علمی و فکری، و مقبولیت عام شماری از شاهکارهای ادبی و فرهنگی جهان، در پرتو همین مقوله نقد و نقادی تحقق یافته است. برای نمونه اگر تاریخ فلسفه اسلامی را بنگریم، درمیابیم که چگونه نقد متکلمان منتقد، به رشد و بالندگی آن یاری کرده است، و به قول استاد مطهری: «ناخنهایی که متکلمین به فلاسفه و سخنان ایشان زدهاند، بسیار مفید واقع شده، یعنی مباحث را پیش برده، اگرچه حرف خودشان هم حرف صحیحی نبود، ولی سبب حرفهای خوب فلاسفه شدهاند» (الهیات شفا، ج ۱، ص ۱۸۲).

اگر نمونههای نیز از شاهکارهای ادبی جهان نام ببریم که توفیق و مقبولیت آن رهین نقدهای نوشته شده بر آن است، سرزمین ویران الیوت، شاعر، منتقد و نمایشنامهنویس نامی امریکاییالاصل انگلیسی است. این منظومه که جایزه ادبی نوبل را هم نصیب خود کرده، موفقیت خود را مدیون نقدهایی است که ازراپاوند، منتقد پرآوازه انگلیسی بر آن نوشته است. دورتر نرویم، در همین کشور خودمان نیز نمونههایی بسیار میتوانیم نام ببریم که آوازه خود را از گفتارهای منتقدان یافتهاند. شوهراهو خانوم علیمحمد افغانی با نقدی که نجف دریابندری بر آن نوشت، به شهرت رسید و مقبولیت عام یافت.

به هر حال، صاحب نظران خود به ضرورت وجود نقد نیک آگاهند، و منظور از ایراد چند نمونه مذکور، تأکید بر اهمیت حیاتی این ضرورت است.

متأسفانه در کشور ما - طبق گفتهها و نوشتههای صاحبان دانش و بینش - فضای نقد و نقادی مطلوب نیست و گرفته و مهالود است. انگشتشمارند کسانی که مفهوم نقد و ضرورت آن را دقیقاً و عمیقاً درمیابند و بر پایه اندوختههای

تجربی و مطالعاتی خود نقد مینویسند. نقدی که فارغ از تبیین پسندهای ذوقی و شخصی، و عاری از دخالت اغراض و شوائب است.

جریان نقدنویسی و نقدپذیری را نه در حوزه فرهنگ، بلکه باید در لایه‌های اجتماعی و سیاسی کشور نیز رسوخ داد تا زمینه برای ترویج آن هموار گردد و به مرور به بسترهای فرهنگی هم نفوذ کند. در جامعه‌های که نقد وجود نداشته باشد، حیات طبیعی آن با مشکل سکوت و خمود، برخورد میکنند.

مؤسسه خانه کتاب با برگزاری هر ساله «جشنواره نقد کتاب» تلاش دارد به سهم خود، بستری را برای جریان سالم و سازنده نقد کتاب در کشور هموار سازد، و ادعا ندارد که میتواند وضعیت آشفته نقدنویسی را سامان بخشد. بی‌گمان، تشویق ناقدانی که با تکیه بر منطق، اصول و اخلاق نقدنویسی، مقاله‌هایی ارزشمند مینویسند و در سالمسازی فضای نقادی در حوزه فرهنگی کشور سهیم‌اند، خود میتواند طلیعه تلاشی فراگیر باشد برای بهبود وضعیت نابسامان نقدنویسی در کشور، همچنین میتواند انگیزهای ایجاد کند برای منتقدان جوان، تا این راه را با درایت و جدیت بیشتر طی کنند.

با پیگیریها و جستجوهای مستمر دبیرخانه چهارمین «جشنواره نقد کتاب» تعداد ۳۸۳ مقاله انتقادی در حوزه‌های مختلف علوم به دبیرخانه وصول یافت، و تعدد مقالات این دوره نسبت به شمار مقاله‌های داوری شده در دوره - های پیشین «جشنواره نقد کتاب» قابل ملاحظه است. تعداد مقالات رسیده به دبیرخانه چهارمین «جشنواره نقد کتاب» براساس کمیت هر یک از موضوعات به ترتیب زیر است:

۱. تعداد ۹۳ مقاله در حوزه ادبیات داستانی.
۲. تعداد ۵۴ مقاله در حوزه زبان و ادبیات فارسی.
۳. تعداد ۴۴ مقاله در حوزه دین.
۴. تعداد ۴۰ مقاله در حوزه تاریخ و جغرافیا.
۵. تعداد ۳۴ مقاله در حوزه ادبیات کودک و نوجوان.
۶. تعداد ۳۳ مقاله در حوزه شعر معاصر.

۷. تعداد ۱۶ مقاله در حوزه حکمت (فلسفه، کلام، منطق، عرفان)
 ۸. تعداد ۱۵ مقاله در حوزه زبان و ادبیات عرب.
 ۹. تعداد ۱۰ مقاله در حوزه هنر.
 ۱۰. تعداد ۸ مقاله در حوزه علوم سیاسی.
 ۱۱. تعداد ۸ مقاله در حوزه زبان‌شناسی.
 ۱۲. تعداد ۷ مقاله در حوزه علوم اجتماعی.
 ۱۳. تعداد ۴ مقاله در حوزه کتابداری.
 ۱۴. تعداد ۴ مقاله در حوزه فهرست‌نگاری و کتاب‌شناسی.
 ۱۵. تعداد ۴ مقاله در حوزه علوم و فنون.
 ۱۶. تعداد ۹ مقاله در سایر حوزه‌ها.
- در چهارمین «جشنواره نقد کتاب» تعداد ۸۰ داور در ارزیابی مقالات انتقادی رسیده به دبیرخانه همکاری داشتند.
- در این دوره از جشنواره، آقای محمد اسفندیاری، به دلیل فعالیتهای پیگیر در حوزه نقدنویسی و توجه به مقوله نقد و نقادی، به عنوان منتقد پیشکسوت، و آقای جويا جهانبخش به عنوان منتقد جوان برگزیده شدند.
- همچنین نشریه *نامه علوم انسانی* به دلیل فعالیتهای مستمر تخصصی در پرداختن به نقد کتابهای درسی دانشگاهی، به عنوان نشریه برتر شناخته شد.

**نمایه مقالات انتقادی رسیده به دبیرخانه
چهارمین جشنواره نقد کتاب**

ادبیات داستانی

۱. یادداشتی بر طرح کودتا در سه ضربه، نوشته شهریار وقفیپور: فرهاد اکبرزاده، آناهد، شماره ۱۱، اردیبهشت ۱۳۸۵.
۲. عمر بیارزش (نگاهی به رمان چرم ساغری): بابک جلالی، ادبیات داستانی، سال ۱۲، شماره ۱۰۳، مهر ۱۳۸۵.
۳. نعل پاژگونه (تحلیل رمان حاجی آقا و نقد آرای منتقدان): باقر صدرینیا - ابراهیم رنجبر، زبان و ادب (مجله دانشکده ادبیات و زبانهای خارجی دانشگاه علامه طباطبائی)، شماره ۲۷، بهار ۱۳۸۵.
۴. درخت انجیر معابد (نقدی بر آخرین رمان احمد محمود): زهره سبحانی، الفبا، سال دوم، شماره ۱۲، خرداد - تیر ۱۳۸۵.
۵. پیام داستان: چگونه فولاد آبدیده شد؟ (خوانش رمان بازی آخر بانو): نژد بیزکی، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، شماره مسلسل ۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱، آبان - آذر - دی ۱۳۸۵.
۶. راز داوینچی: عبدالعلی دستغیب، ادبیات داستانی، سال ۱۲، شماره ۱۰۶، بهمن - اسفند ۱۳۸۵.
۷. مسیح باز مصلوب (بررسی مسیح باز مصلوب اثر نیکوس کازانتزاکیس، نمونه‌های از ادبیات دینی مسیحیت): مجتبی حبیبی، ادبیات داستانی، سال ۱۲، شماره ۱۰۶، بهمن - اسفند ۱۳۸۵.
۸. پیجویی ویزگیهای رمان پسامدرن در سه‌گانه نیویورک: سیدشهابالدین ساداتی، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، شماره پیاپی ۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱، آبان - آذر - دی ۱۳۸۵.
۹. نقد شطرنج با رزمندهای که میخواست مات شود. (نقد رمان شطرنج با ماشین قیامت): فیروز زنوزی جلالی، ادبیات داستانی، سال ۱۲، شماره ۱۰۳، مهر ۱۳۸۵.
۱۰. جنس دوم (نقد زنگرا: فمینیستی: ساربان سرگردان و جزیره سرگردانی): مریم حسینی، نافه، سال هفتم، شماره ۳۲، شماره پیاپی ۷۵-۷۶، مرداد - شهریور ۱۳۸۵.

۱۱. وعدهگاه، شب کریسمس! (نگاهی به داستان سرود کریسمس، نوشته چارلز دیکنز): سمیرا اصلانیور، ادبیات داستانی، سال ۱۲، شماره ۱۰۶، بهمن - اسفند ۱۳۸۵.
۱۲. امر به قصه گفتن، یک توفیق اجباری: نرگس عباسی، ادبیات و فلسفه، شماره پیاپی ۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵، اردیبهشت - خرداد - تیر ۱۳۸۵.
۱۳. آیا کافکا صهیونیست بود؟: محمدرضا سرشار، ادبیات داستانی، سال ۱۲، شماره ۱۰۵، دی ۱۳۸۵.
۱۴. نگاهی روانشناختی به داستان بیستوچهار ساعت در خواب و بیداری: خسرو بهرنگ، نافه، سال هفتم، شماره ۳۲ (پیاپی ۷۵-۷۶)، مرداد - شهریور ۱۳۸۵.
۱۵. جای خالی نازارین در ادبیات داستانی معاصر: فیروز زنوزی جلالی، ادبیات داستانی، سال ۱۲، شماره ۱۰۶، بهمن - اسفند ۱۳۸۵.
۱۶. زبان استعاره‌ی رئالیسم (نگاهی به زنی با نشان قرمز): الهام یکتا (مهویزانی)، نافه، سال هفتم، شماره ۳۲ (پیاپی ۷۵-۷۶)، مرداد - شهریور ۱۳۸۵.
۱۷. زن سالار و مردستیز (نقدی بر رمان توپچنار): انسیه شاهحسینی، ادبیات داستانی، سال ۱۲، شماره ۱۰۶، بهمن - اسفند ۱۳۸۵.
۱۸. نقدی بر رمان اورلین، نوشته لویی آراگون: نویسنده پاتریس بولون، ترجمه احمد شاکری، نافه، سال هفتم، شماره ۳۳ (پیاپی ۷۷-۷۸)، دی ۱۳۸۵.
۱۹. بازسازی تاریخ به سود صهیونیسم (نگاهی به رمان راز داوینچی، نوشته دن براون): سمیرا اصلانیور، ادبیات داستانی، سال ۱۲، شماره ۱۰۶، بهمن - اسفند ۱۳۸۵.
۲۰. ماجرای زنی ایرانی: ماهمیر رحیمی، نافه، سال هفتم، شماره ۳۴ (شماره پیاپی ۸۱-۸۲)، آذر - دی ۱۳۸۵.
۲۱. توت فرنگیهای روی دیوار، مجموعه داستان: محمدرضا سرشار، ۱۳۸۵: عبدالعلی دستغیب، ادبیات داستانی، سال ۱۲، شماره ۱۰۶، بهمن - اسفند ۱۳۸۵.
۲۲. وزنه سنگین تصادف (نگاهی اجمالی به شخصیت پردازی رمان «پاگرد» نوشته محمدحسن شهبواری): فتحالله بیناز، کاج، شماره ۱۵، زمستان ۱۳۸۵.

۲۳. نقدی بر سه کتاب (زیر درخت انجیر: تجربه شیرین تلخیها، بازخوانی رمان صدا، صبح روز هفتم: روایت آرام ناآرامیها): میثم خیرخواه، کاج، شماره ۱۵، زمستان ۱۳۸۵.
۲۴. نگاهی به بوف کور: چنین گفت هدایت: مسعود لقمان، ایران مهر، شماره ۲۴-۲۶، تیر- شهریور ۱۳۸۵.
۲۵. خنده ناباکف در تاریکی دنیای سیاه (بررسی رمان خنده در تاریکی) اثر ولادیمیر ناباکف: محمد منعم، اهورا (نامه فرهنگی، هنری، ادبی، تاریخی نامه دانشجویی دانشگاه هنر تهران)، سال اول و دوم، شماره ۴۵، پاییز - زمستان ۱۳۸۵.
۲۶. بررسی جنبه‌های معنایی و ساختار رمان داستان کوتاه «زندگی را به آواز بخوان»: دکتر محمد میرصفا، چیستا، سال ۲۴، شماره ۱ (پیاپی ۲۳۱)، مهر ۱۳۸۵.
۲۷. احضار و بازگشت (بررسی چند داستان از مجموعه داستان فردا مبینمت: نوشته سودابه اشرفی): عنایت سمیعی، نگره (نقد ادبیات داستانی)، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۲۸. این آدمها کنار ما هستند (نقد دگم‌های بیرنگ: نوشته حسن فرهنگفر): پاکسیما مجوزی، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۲۹. چگونه بری لوئیس یک رمان پارسی نوشت (نقد کتاب بنفش، نوشته غلامرضا ارژنگ): محسن فرجی، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۳۰. مردمان خوب و عرصه اخلاقیات (نقد سرباز خوب، نوشته فورد مدوکس، ترجمه ابراهیم یونسی): فتحالله بیناز، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۳۱. دانای کل هنوز نفس میکشد (نقد فصل آخر، نوشته گیتا گرکانی): زری نعیمی، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۳۲. مشروطه به روایت مترجم (نقد دیلماج، نوشته حمیدرضا شاه‌آبادی): محسن حکیممعانی، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.

۳۳. ردپای ناپیدای راوی (نقد رد پای حلزون، نوشته مهکامه رحیمزاده): طلائیزاد حسن، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۳۴. دنیای سخت و آسان دونالد بارتلمی (نقد زن تسخیر شده: نوشته دونالد بارتلمی، ترجمه شیوا مقالو): شهلا زرلکی، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۳۵. لذت نامرئی شدن (نقد ناخمن: نوشته لئونارد مایکلنر): امیرحسین خورشیدفر، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۳۶. بازتابهای بیشمار (نقد شبهای چهارشنبه: نوشته آدرخت بهرامی): ناتاشا امیری، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۳۷. واژگان پرتکلف (نقد از سوراخ کلید: نوشته سیروس ابراهیمزاده): ناتاشا امیری، نگره دفتر اول، ۱۳۸۵.
۳۸. نفوذ به دنیای چرداقها (نقد سپس آن جاده مارپیچ: نوشته الهام وحیدنیا): طلائیزاد حسن، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۳۹. مغالزه با آفتاب: سیری در اندیشه افسانه‌های هرمان هسه (نقد گورزاد و دیگر قصه‌ها: نوشته هرمان هسه، ترجمه سروش حبیبی): شهلا زرلکی، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۴۰. در میان حلقه آتش (نقد عقرب روی پللهای راه‌آهن اندیمشک: نوشته حسین مرتضاییان آبکنار): محمدرضا مزروقی، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۴۱. بوتیمار مغروق (نقد اندوه جنوبی: نوشته محمد ایوبی): مسعود میرزایی، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۴۲. تجلی فمینیسم در متن ادبی (نقد بانوی آبیپوش: نوشته نوئل شاتله، ترجمه نازک افشار): آرش نقیبیان، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۴۳. سفر جستوجو، کاری که همهی عاشقان میکنند (نقد دگرگونی، نوشته میشل بوتور، ترجمه مهستی بحرینی): شاهرخ تندروصالح، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۴۴. هزارتویی برای گم شدن (نقد سرخی تو از من: نوشته سپیده شاملو): فرشته احمدی، نگره، دفتر اول، ۱۳۸۵.

۴۵. کج کلاه، دادا شیرین، خوش آمدی: محمود راجی، پایاب، شماره پیاپی ۱۵، دوره جدید، زمستان ۱۳۸۵.
۴۶. نگاهی به کج کلاه و کولی: محمدرضا مدیحی، پایاب، شماره پیاپی ۱۵، دوره جدید، زمستان ۱۳۸۵.
۴۷. شیرین، تلخ، «دادا شیرین»: م. مهیار، پایاب، شماره پیدری ۱۵، دوره جدید، زمستان ۱۳۸۵.
۴۸. نقد و تفسیر «خورشید خانم» شکفتن زبان در تمثیل پردازی: حسن اصغری، بایا، دوره ۵، شماره ۴۱، بهار ۱۳۸۵.
۴۹. پارادوکس اورولی: حسین آبنیکی، پژوهش علوم سیاسی (نشریه پژوهشگاه علوم انسانی، فرهنگ و مطالعات اجتماعی دانشگاه تهران)، ش ۲، بهار - تابستان ۱۳۸۵.
۵۰. دوزخ، برزخ یا بهشت (گذری بر «بهشت» غلامحسین هرنندیزاده): برهان الدین حسینی، هنر پارسی، سال ۲، ش ۱۱، آذر - دی ۱۳۸۵.
۵۱. اندر احوالات عیسی مسیح: فمینیستی دو آتشه (نقد رمان رمز داوینچی)، یحیی نظری، رواق اندیشه، دوره جدید، سال ۵، ش ۵۲، مرداد ۱۳۸۵، صص ۸۶-۹۳.
۵۲. زنان، زمان، مکان: قربانیان وضعیت قرمز تجاوز (نقد و بررسی رمان سرخی تو از من): زری نعیمی، ماهنامه زنان، شماره ۱۳۹، دی ۱۳۸۵.
۵۳. جایش خالی نیست (نقد و بررسی مجموعه داستان من دختر نیستم اثر شیوا ارسطویی): زری نعیمی، ماهنامه زنان، شماره ۱۳۹، دی ۱۳۸۵، صص ۶۰-۶۳.
۵۴. شیء مقدس نهان در حریم خانه (نگاهی به چهره مستور زنان در زنان مستور): زری نعیمی، ماهنامه زنان، شماره ۱۳۳، تیر ۱۳۸۵، صص ۶۹-۷۴.
۵۵. بازی آخر بانو: زری نعیمی، ماهنامه زنان، شماره ۱۳۵، شهریور ۱۳۸۵، صص ۶۸-۷۳.
۵۶. داستان مذهبی و مدرن: «پدیده» ای از نوعی دیگر (بررسی و نقد مجموعه آثار مصطفی مستور): زری نعیمی، جهان کتاب، سال ۱۱، شماره ۵-۷، شهریور - آبان ۱۳۸۵، صص ۱۶-۲۱.

۵۷. حدیث بیقراری نسلی دیگر و صداهای دیگر (یادداشتی بر کتاب «اعتیاد» شهریار وقفیپور): زری نعیمی، اعتمادملی، شماره ۱۰۱، ۱۸ خرداد ۱۳۸۵.
۵۸. آواز کشتگان نفس (نقد و بررسی آواز کشتگان نوشته رضا براهنی): ناصر زراعتی، کتاب شهرزاد، شماره ۴، تابستان ۱۳۸۵، صص ۳۰-۵۲.
۵۹. روایت دورافتاده راوی (نگاهی به رمان رود راوی نوشته ابوتراب خسروی): کاوه سالاری، کتاب شهرزاد، شماره ۴، تابستان ۱۳۸۵، صص ۱۶۴-۱۶۸.
۶۰. عادت میثویم (بازشناسی حقوق از دست رفته زنان در نگاهی به عادت می - کنیم نوشته زویا پیرزاد): کاوه سالاری، کتاب شهرزاد، شماره ۴، تابستان ۱۳۸۵، صص ۱۸۰-۱۸۴.
۶۱. نگاهی به «من دختر نیستم» نوشته شیوا ارسطویی: قاسم طوبایی، کتاب شهرزاد، شماره ۴، تابستان ۱۳۸۵، صص ۱۸۵-۱۸۶.
۶۲. تکمیهایی از یک جنایت (نقد و بررسی مجموعه داستان تکمیهایی جنایت نوشته امیر احمدی آریان): حمیدرضا شریفی، کتاب شهرزاد، شماره ۴، تابستان ۱۳۸۵، صص ۱۸۷-۱۹۳.
۶۳. سرخوشیهای راوی (نقدی بر کتاب پیلۀ برفی سال): گیلخوا، سال پانزدهم، شماره ۹۳، اسفند ۱۳۸۵ - فروردین ۱۳۸۶، ص ۳۹.
۶۴. صادق چوبک و نقد آثار وی: دکتر اصغر باباسالار، مجله علمی پژوهشی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، شماره ۱۷۷، بهار ۱۳۸۵، صص ۱۳۳-۱۵۱.
۶۵. تسلسل اسطوره (نقد و بررسی رمان «آدمکش کور» نوشته مارگارت اتوود): بهناز علیپور گسگری، عصر پنجشنبه، شماره ۹۵-۹۶، فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵، صص ۵۷-۶۰.
۶۶. چرا راز داوینچی را باید خواند؟: حسین شهرابی، جشن کتاب، فروردین ۱۳۸۵.
۶۷. دو بررسی برای کتاب شارون و مادر شوهرم: امیرحسین خورشیدفر، جشن کتاب، فروردین ۱۳۸۵.
۶۸. رنجهای زنان به روایت خلخال: پریسا کاکایی، جشن کتاب، فروردین ۱۳۸۵.

- ۶۹.نگاهی کوتاه به رمان جمشید و جمک، اثر محمد محمدعلی: ح.شهفر، جشن کتاب، فروردین ۱۳۸۵.
- ۷۰.نقش گل نیلوفر در «بوف کور» (بخشی از کتاب در دست تألیف نقد بوف کور): محمدرضا سرشار، اعتماد، پنجشنبه ۱۰ مرداد ۱۳۸۵.
- ۷۱.همه زنها بیگناهند (نگاهی به جهان داستانی آلبادیسس پدس): مریم سیدان، جهان کتاب، شماره ۲۱۲-۲۱۳، آذر - دی ۱۳۸۵.
- ۷۲.منابع و مأخذ ادبی «بوف کور» (فصلی از کتاب در دست انتشار نقد بوف کور): محمدرضا سرشار، ادبیات داستانی، شماره ۱۰۶، بهمن - اسفند ۱۳۸۵.
- ۷۳.مردن؛ بعد از مرگ: فتحالله بینیا، میرزا، سال ۲، شماره ۵-۶، پاییز - زمستان ۱۳۸۵، صص ۲۳-۳۰.
- ۷۴.سنتشکنی در «عاشقیت در پاورقی» (نقدی بر مجموعه داستان «عاشقیت در پاورقی» نوشته مهسا محبعلی): هلن اولیاینیا، عصر پنجشنبه، شماره ۹۵-۹۶، فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵، صص ۶۱-۶۳.
- ۷۵.نگاهی به مجموعه داستان «قدم بخیر مادر بزرگ من بود»، نوشته یوسف علیخانی، سپیده جدیری، عصر پنجشنبه، شماره ۹۵-۹۶، فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵، صص ۶۶-۶۷.
- ۷۶.دهلیزهای تردست (یادداشتی بر رمان «رُمادی» نوشته آرش جواهری): رضا کُردیچه، عصر پنجشنبه، شماره ۹۵-۹۶، فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵، صص ۶۸-۶۹.
- ۷۷.واقعیت و جنبه‌های قابل گسترش آن (نقدی به داستان کوتاه «مرثیه بر ژاله و قاتلش» از مجموعه «دیوان سومنات» نوشته ابوتراب خسروی): حسین سناپور، عصر پنجشنبه، شماره ۹۹-۱۰۰، آذر - دی ۱۳۸۵، صص ۷۵-۷۶.
- ۷۸.جابجایی خواسته‌ها (نقدی بر داستان «دو رهگذر» از مجموعه داستان «سیاسنبو»، نوشته محمدرضا صفدری): حسین آتشپور، عصر پنجشنبه، شماره ۹۹-۱۰۰، آذر - دی ۱۳۸۵، صص ۷۷-۷۸.

۷۹. یک داستان واقعی: محمدرحیم اخوت، عصر پنجشنبه، شماره ۱۰۱-۱۰۲، اسفند ۱۳۸۵- فروردین ۱۳۸۶، صص ۶۴-۶۸.
۸۰. فراواقعیت: یکی شدن فاعل و مفعول (درباره داستان «حفره» نوشته قاضی ربیحاوی): حسین آتشپرور، عصر پنجشنبه، شماره ۱۰۱-۱۰۲، اسفند ۱۳۸۵- فروردین ۱۳۸۶، صص ۸۲-۸۴.
۸۱. تحلیل و نقد ادبی داستان «خون برای فطیر»: فاطمه اکبریزاده، پانزده خرداد، دوره ۳، سال ۳، شماره ۱۰، زمستان ۱۳۸۵، صص ۲۶۲-۲۸۰.
۸۲. عشقهای آسمانی در صفحه وب (نقد رمان لبخند مسیح): حیدر ایمنی، کیهان، چهارشنبه ۱۶ فروردین ۱۳۸۵، ص ۶.
۸۳. تحرک سایه ملخ با ماجراهای پیدریبی (نقد و بررسی کتاب سایه ملخ نوشته محمدرضا بایرامی): طیبه قنبری، کیهان، سهشنبه ۲۹ فروردین ۱۳۸۵، ص ۹.
۸۴. بازبهای بیپایان بانو (یادداشتی بر رمان بازی آخر بانو نوشته بلقیس سلیمانی): محمدحسین محمدی، جامجم، سهشنبه ۲۲ فروردین ۱۳۸۵.
۸۵. زندگی در کابوسهای آشفته (جهان داستانی عبدالقادر مرادی نویسنده افغان): محمدحسین محمدی، جامجم، سهشنبه ۲۹ فروردین ۱۳۸۵.
۸۶. واقع‌هنگار و خاطره محور (نقد و بررسی رمان شطرنج با ماشین قیامت نوشته حبیب احمدزاده): حسن پارسایی، جام جم، سهشنبه ۱۶ خرداد ۱۳۸۵.
۸۷. پرندههایی که دیگر آواز نمیخوانند (نقد و بررسی مجموعه داستان مرغ عشق، نوشته عدنان غریفی): محمدحسین محمدی، پنجشنبه ۲۱ فروردین ۱۳۸۵.
۸۸. خندیدن به دنیا (نقد رمان عشق خامهای شهرام شفیعی): حسن پارسایی، جام جم، سهشنبه ۱۳ تیر ۱۳۸۵.
۸۹. معنای حضور (نقد و بررسی رمان بیابان نوشته ژان ماری گوستاو لوکلزیو): حسن پارسایی، جامجم، سهشنبه ۶ تیر ۱۳۸۵.
۹۰. چند خط ساده در دور دست (یادداشتی بر مجموعه داستان طبیعت زنده چند بانو نوشته کیارنگ علایی): محمدحسین محمدی، جام جم، پنجشنبه ۱ تیر ۱۳۸۵.

۹۱. شب نفرین شده راوی (یادداشتی بر رمان کوتاه کسی گلدانها را آب نمیدهد نوشته آرش آذرپناه): محمدحسین محمدی، جام جم، پنجشنبه ۴ خرداد ۱۳۸۵.
۹۲. مرگ منتقد یا مرگ مؤلف (نگاهی کوتاه به مجموعه داستان به زانو درنیا نوشته محمدرضا گودرزی): حسین فدوی، جام جم، سهشنبه ۲۸ شهریور ۱۳۸۵.
۹۳. دل نوشته‌هایی که بر دل می‌شینند (نقد و بررسی چرا اسم تو لیلا نیست؟ نوشته علی طلوعی): سینا علیمحمدی، جامجم، پنجشنبه ۲۳ شهریور ۱۳۸۵.

شعر معاصر

۱. نقد و بررسی مجموعه غزل گریه‌های امپراتور: سیدرضا محمدی، الفبا، سال دوم، شماره ۱۲، خرداد - تیر ۱۳۸۵.
۲. نقد و بررسی شعر «باغ من» از اخوان ثالث: دکتر حسین خسروی، مجله شعر، سال ۱۵، شماره ۵۰-۵۱، زمستان ۱۳۸۵ - بهار ۱۳۸۶.
۳. آن شاعران که وصف گل ارغوان کنند (حاشیه‌های بر ترکیبند «با کاروان نیزه»: سروده علیرضا قزوه): الفبا، سال دوم، شماره ۱۵-۱۶، آذر - دی - بهمن - اسفند ۱۳۸۵.
۴. بوطیقای شعر نو (نگاهی دیگر به نظریه و شعر نیما یوشیج): مصطفی علیپور، مجله شعر، سال ۱۴، شماره ۴۹، پاییز ۱۳۸۵.
۵. شعر «تا انتها حضور» از سهراب سپهری از دیدگاه نقد فرمالیستی: ابوالفضل حرّی، زبان و ادب (مجله دانشکده ادبیات و زبانهای خارجی دانشگاه علامه طباطبایی)، شماره ۲۷، بهار ۱۳۸۵.
۶. نگاهی انتقادی به جریان شناسیهای شعر معاصر ایران: دکتر تقی پورنامداریان، قدرت‌الله طاهری، علوم انسانی (ویژه نامه ادبیات فارسی)، دانشگاه الزهراء، شماره ۵۶-۵۷، زمستان ۱۳۸۴ - بهار ۱۳۸۵.
۷. کتاب آب، شاعر: هیوا مسیح: مجله شعر، سال ۱۴، شماره ۴۹، پاییز ۱۳۸۵.
۸. از پشت شیشه‌های مشبک (نگاهی به مجموعه شعر «زیر شیروانی» سروده اشرف سرلک)، الفبا، سال دوم، شماره ۱۳، مرداد - شهریور ۱۳۸۵.
۹. غزل امروز خراسان (نقدی بر کتاب شهود شرقی، به کوشش زهرا محدثی خراسانی): سید محمود سجادی، الفبا، سال دوم، شماره ۱۳، مرداد - شهریور ۱۳۸۵.
۱۰. درنگی بر درنگ‌نامه محمد کاظم کاظمی: علی شفائی افلتی، مجله شعر، سال ۱۴، شماره ۴۹، پاییز ۱۳۸۵.

۱۱. ستاره‌ها در آبگیر به پشت خوابیده‌اند (نگاهی به مجموعه شعر «یک نفر آمد و رفت» سروده صمد جامی): داود ملک زاده، مجله شعر، سال ۱۴، شماره ۴۹، پاییز ۱۳۸۵.
۱۲. معماری همسایه شعر (نقد و بررسی مجموعه شعرهای «من آسمان خودم را سرودم» و «ببیناهی وطن ندارد» سروده سعید صدیق): صمد توانا، کاج، شماره ۱۵، زمستان ۱۳۸۵.
۱۳. تصویرهایی از روزگاری در چهار دیواری (نقد و گزارش دفتر شعر «زندگی می‌گوید، اما باز باید زیست» م. امید): دکتر رضا انزابینژاد، گوهران، شماره ۱۳-۱۴، پاییز - زمستان ۱۳۸۵.
۱۴. تصحیح و ویرایش، یا تخریب و ویرانش (نگاهی به «کلیات آثار نیما» به کوشش سیروس نیرو): احمد رضا بهرام پورعمران، گوهران، شماره ۱۳-۱۴، زمستان ۱۳۸۵.
۱۵. نقد و بررسی منظومه «آقادر» اثر شیون فومنی: حیدر مهرانی، گیلخوا، سال ۱۴، اسفند ۱۳۸۴ - فروردین ۱۳۸۵.
۱۶. بهابخشی همسان به هنر شنیداری و نوشتاری شعر گیلکی (نگرشی نو بر باد با مو دُرشین باورد» کتاب شعر گیلکی مسعود پورهادی): گیلخوا: سال ۱۵، شهریور - مهر ۱۳۸۵ (شماره پیاپی ۹۰).
۱۷. زبان سپهری در رنگ مرگ: سیدمحسن مهرابی، فردوسی، سال ۴، شماره ۳۹-۴۰، اسفند ۱۳۸۴ - فروردین ۱۳۸۵.
۱۸. نقدی بر برداشت تنها (سروده ایرج صفشکن): عبدالعلی دستغیب، بلم، شماره ۹۸، اردیبهشت - خرداد ۱۳۸۵.
۱۹. کلاغه به خون‌هش نرسید: (نگاهی به گزینۀ اشعار علی باباچاهی): د.م، بلم، شماره ۹۸، اردیبهشت - خرداد ۱۳۸۵.
۲۰. «من» ی که ماییم، درنگی بر فردیت تعلیقی «من» ایرانی (تأملی بر مجموعه شعر «من گذشته: امضا» از یدالله رویایی): شاهرخ تندروصالح، بایا، دوره ۵، شماره ۴۱، بهار ۱۳۸۵، صص ۱۲۰-۱۳۳.

۲۱. خطاب به پروانهها با رضا براهنی (نیمنگاهی به مجموعه شعرهای خطاب به پروانهها و چرا من دیگر شاعر نیامی نیستم؟): حسین فاضلی، کتاب شهرزاد، شماره ۴، تابستان ۱۳۸۵. صص ۷۰-۷۴.
۲۲. از خراش زبانی تا تراش زبانی (نگاهی به دو مجموعه «باغبان جهنم» و «۵۳ ترانه عاشقانه شمس لنگرودی، داوود ملکزاده)، بلم، شماره ۱۰-۱۱، تابستان - پاییز ۱۳۸۵، صص ۱۵-۱۸.
۲۳. نگاهی به هساشعرهای رحیم چراغی: فردوس سلیمانی وزمتر، بلم، شماره ۱۰-۱۱، تابستان - پاییز ۱۳۸۵، صص ۱۸-۱۹.
۲۴. نقاش طبیعت (نگاهی به مجموعه شعر «در ایوان شبوها» سروده شهرام پوررستمی): توفان محجوب، بلم، شماره ۱۰-۱۱، تابستان - پاییز ۱۳۸۵. صص ۲۰-۲۲.
۲۵. چانه زدن بر کتاب «گرگی در کمین» سروده عباس کیارستمی: امین فقیری، عصر پنجشنبه، شماره ۱۰۱-۱۰۲، اسفند ۱۳۸۵- فروردین ۱۳۸۶، صص ۸۰-۸۱.
۲۶. خطی ز نور بر سرک قیر میکشی (نقد «در شرف ماه» مجموعه شعر محمد بشیر رحیمی): محمد واعظی، خط سوم، ش ۹۸، بهار - تابستان ۱۳۸۵، صص ۹۲-۹۵.
۲۷. این الفبای لعنتی (نقد کتاب «مرگ بر الفبا» از نقیب آروین): معصومه احمدی، خط سوم، شماره ۹۸، بهار - تابستان ۱۳۸۵، صص ۷۷-۷۸.
۲۸. غزلی یادگار از حماسه بزرگ خرمشهر (نگاهی به غزل «غریبانه» سروده پرویز بیگی حبیبآبادی): کامران شرفشاهی، روزنامه قدس، چهارشنبه ۳ خرداد ۱۳۸۵.
۲۹. دردوارهایی به نام ترانک (نگاهی به آخرین کتاب شعر غلامرضا کافی): هاشم کرونی، جامجم، یکشنبه ۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۵.
۳۰. صدا و پس از آن کلمه (نگاهی به مجموعه شعر در سکوت، سردم میشود): سید محمود سجادی، جام جم، سهشنبه ۱۹ فروردین ۱۳۸۵.

- ۳۱. شعر در یک پرده (نگاهی به مجموعه شعر زن، تاریکی، کلمات): سینا علی محمدی، جام جم، یکشنبه ۱۸ تیر ۱۳۸۵.
- ۳۲. امپراتور در اقلیت (نگاهی به اقلیت سروده فاضل نظری): سیامک بهرامپور، جامجم، یکشنبه ۲۲ مرداد ۱۳۸۵.
- ۳۳. جوان، اما غمآلود (نقدی بر آینه‌های رنگ پریده اثر مهدی مظفری): سید محمود سجادی، جامجم، یکشنبه ۵ شهریور ۱۳۸۵.

ادبیات فارسی

۱. واکاوی یک کتاب (آرمانشهر دینی در پهنه شعر فارسی): سعید هندی، سفینه، سال سوم، شماره ۱۰، بهار ۱۳۸۵.
۲. کتابی دیگر درباره انواع ادبی: مهدی رحیمپور، کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)، شماره پیاپی، ۱۰۷-۱۰۸-۱۰۹، مرداد - شهریور - مهر ۱۳۸۵.
۳. ویرایش و گزارش داستان سیاوش: سجاد آیدنلو، نامه پارسی، سال ۱۱، شماره ۲ (پیاپی ۴۱)، تابستان ۱۳۸۵.
۴. گوهر گم شده: دکتر ایرج ضیایی، کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)، شماره پیاپی ۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵، اردیبهشت - خرداد - تیر ۱۳۸۵.
۵. بررسی اوضاع ادبی فارسی در سده هشتم و منابع این بررسی (به بهانه معرفی دیوان حیدر شیرازی): جواد بشری، آینه پژوهش، سال ۱۷، شماره ۱ (پیاپی ۹۷)، فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۵.
۶. این شرح بینهایت... (نقدی بر حافظ نامه به بهانه ویراست جدید): دکتر حسین خسروی، کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)، سال ۱۰، شماره ۱-۲-۳، آبان - آذر - دی ۱۳۸۵.
۷. سه ترجمه از یک غزل حافظ: دکتر صابر امامی، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تربیت معلم، سال ۱۴، شماره ۵۲-۵۳، بهار - تابستان ۱۳۸۵.
۸. نقد غزل و زیانمایی سعدی شیرازی: دکتر تقی وحیدیان کامکار، مجله شعر، سال ۱۴، شماره ۴۹، پاییز ۱۳۸۵.
۹. درباره گزیده قصاید خاقانی: دکتر علیرضا معینزاده، کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)، شماره ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸، مرداد - شهریور - مهر ۱۳۸۵.
۱۰. گلگشتی اندر خرابات: محمود نظری، آینه میراث، شماره پیاپی ۳۳-۳۴، تابستان - پاییز ۱۳۸۵.
۱۱. نامه باستان (تأملی در شاهنامه فردوسی): مرجان بقائی، کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)، شماره ۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲، بهمن - اسفند ۱۳۸۴ - فروردین ۱۳۸۵.

۱۲. نگاهی به گزیده شاهنامه فردوسی: دکتر عزیزالله جوینی، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، شماره ۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲، بهمن - اسفند ۱۳۸۴، فروردین ۱۳۸۵.
۱۳. نگاهی به مدخلهای شاهنامه‌های دانشنامه زبان و ادب فارسی: سجاد آیدنلو، نشر دانش، سال ۲۲، شماره ۱، بهار ۱۳۸۵.
۱۴. در کمند نقد: دکتر احمدرضا یلمه‌ها، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، شماره ۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳، بهمن - اسفند ۱۳۸۴، فروردین ۱۳۸۵.
۱۵. دیوان فصیحی هروی: محسن ذاکر الحسینی، نامه فرهنگستان، دوره ۸، شماره ۱ (پیاپی ۲۹)، بهار ۱۳۸۵.
۱۶. از طبیعت تا شهر: سیدمحمود سجادی، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، شماره ۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱، آبان - آذر - دی ۱۳۸۵.
۱۷. بنشین که هزار فتنه برخاست: غلام محمد طاهری مبارکه، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، شماره ۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱، آبان - آذر - دی ۱۳۸۵.
۱۸. نقد و تحلیل ساختارگرایانه غزلوارهای انوری: دکتر مصطفی گرجی، علوم انسانی (ویژه نامه ادبیات فارسی)، دانشگاه الزهراء، سال ۱۵، شماره ۵۶-۵۷، زمستان ۱۳۸۴، بهار ۱۳۸۵.
۱۹. نقدی بر نگرش اسطوره از منظر لوی استروس: دکتر ابوالقاسم پرتوی، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، شماره ۱۵۵، زمستان ۱۳۸۵.
۲۰. بررسی انتقادی اعجاز خسروی (جلد سوم): سیداحسن الظفر، قند پارسی، شماره ۳۳-۳۴، بهار - تابستان ۱۳۸۵.
۲۱. دانشنامه نظریه‌های ادبی معاصر: علی صلحجو، نامه فرهنگستان، دوره ۸، شماره ۱ (پیاپی ۲۹)، بهار ۱۳۸۵.
۲۲. چاپ حروفی کهنترین دستنویس شاهنامه: سجاد آیدنلو، گزارش میراث، دوره دوم، سال اول، شماره ۴-۶، دی - اسفند ۱۳۸۵.
۲۳. نقد و بررسی شعر فارسی در شبه قاره هند (از آغاز حملات محمود غزنوی): زین العبا، آئینه هند، شماره ۱۳، آذر ۱۳۸۵.

۲۴. نقدی بر گزارش «تابو در شاهنامه»: محمدعلی حجازی، فردوسی، شماره ۴۱-۴۲، اردیبهشت - خرداد ۱۳۸۵.
۲۵. شاهنامه پژوهشی یا شبهه افکنی و معنامایی شاهنامه: جلیل دوستخواه، جهان کتاب، سال ۱۱، شماره ۴، ۱۳۸۵.
۲۶. کوششی دیگر برای شناخت ساختار و بخشبندی شاهنامه: جلیل دوستخواه، جهان کتاب، سال ۱۱، شماره ۱۰-۱۱، ۱۳۸۵.
۲۷. تلاشی نو (نقد آشنایی با مکتبهای ادبی: نوشته منصور ثروت): فتحالله بینیا، نگره (نقد ادبیات داستانی)، دفتر اول، ۱۳۸۵.
۲۸. دو دفتر در شاهنامهناسی: سجاد آیدنلو، نشر دانش، سال ۲۲، ش ۲، تابستان ۱۳۸۵، صص ۵۳-۵۵.
۲۹. نقد و بررسی کتاب مضامین مشترک در ادب فارسی و عربی: دکتر عباس اقبالی، نامه علوم انسانی، شماره ۱۵، زمستان ۱۳۸۵ - بهار ۱۳۸۶، صص ۷۷-۷۹.
۳۰. نظری بر کتاب «نواخوان بزم صاحب‌دلان»، اثر دکتر رضا انزاییژاد: دکتر فاطمه مدرسی، نامه علوم انسانی، شماره ۱۴ - پاییز - تابستان ۱۳۸۵.
۳۱. بررسی کتاب «برگزیده متون ادب فارسی» و اهداف تدریس فارسی عمومی: دکتر یحیی طالبیان، نامه علوم انسانی، شماره ۱۴، تابستان - پاییز ۱۳۸۵.
۳۲. نقد و بررسی کتاب «شرح دیوان اشعار حکیم ناصر خسرو قبادیانی»، تألیف محمدرضا برزگر خالقی و محمدحسین محمدی؛ دکتر ناصر نیکویخت، نامه علوم انسانی، شماره ۱۴، تابستان - پاییز ۱۳۸۵.
۳۳. نگاهی به «نقد ادبی» تألیف دکتر سیروس شمیسا: دکتر غلامرضا رحمدل، نامه علوم انسانی، شماره ۱۴، تابستان - پاییز ۱۳۸۵.
۳۴. نقد کتاب «عروض و قافیه»، تألیف تقی وحیدیان کامیار، دکتر محمدغلامرضایی، نامه علوم انسانی، شماره ۱۴، تابستان - پاییز ۱۳۸۵.

۳۵. نگاهی به «صدای سخن عشق» اثر حسن انوری: دکتر احمدرضی، نامه علوم انسانی، شماره ۱۴، تابستان - پاییز ۱۳۸۵.
۳۶. نگاهی به تاریخ ادبیات ایران، تألیف یان ریپکا و دیگران، ترجمه کیخسرو کشاورزی: دکتر حسن ذوالفقاری، نامه علوم انسانی، شماره ۱۴، تابستان - پاییز ۱۳۸۵.
۳۷. دانشنامه زبان و ادب فارسی گرفتار در معضل مدخل‌گزینی: معینالدین محرابی، کتاب ماه (کلیات)، شماره ۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱، بهمن - اسفند ۱۳۸۵، صص ۷۵-۷۷.
۳۸. نقد کتاب فارسی عمومی «گزیده‌های نظم و نثر فارسی»، تألیف منوچهر دانشپژوه: دکتر مهین پناهی، نامه علوم انسانی، شماره ۱۴، تابستان - پاییز ۱۳۸۵.
۳۹. بررسی و ارزیابی «آیین نگارش و ویرایش ۱ و ۲ دانشگاه پیام نور: حسن انوری و علیمحمد پشتدار: سهیلا فرهنگی، نامه علوم انسانی، شماره ۱۴، تابستان - پاییز ۱۳۸۵.
۴۰. نقد جناس مضارع و لاحق در کتب بلاغی: دکتر محمدجعفر یاحقی، غلامعباس سعیدی، پژوهش‌های ادبی، شماره ۱۴، زمستان ۱۳۸۵، صص ۱۴۳-۱۵۸.
۴۱. نقد و بررسی روشها در طبقه‌بندی جناس: دکتر محمود فصیلت، مجله علمی - پژوهشی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، دوره پنجاه و هفتم، شماره ۱۷۸، تابستان ۱۳۸۵، صص ۵۷-۷۶.
۴۲. مروری بر کتاب نقد ادبی و دموکراسی: محمدرضا گودرزی، نگره، دفتر ۲، ۱۳۸۵، صص ۶۳-۷۲.
۴۳. انقلابی در ارزشها (درنگی بر مفهوم رمانتیسیم از نگاه آنیرایا برلین): آرش نقیبیان، نگره، دفتر ۲، ۱۳۸۵، صص ۱۶-۲۱.
۴۴. نقد تصحیح دیوان بیدل: علی صدیقی، حافظ، شماره ۳۴، شهریور ۱۳۸۵، صص ۹۳-۹۴.

۴۵. تماشای مور (نقدی بر کتاب فارسی بخوانیم پنجم دبستان): ولیالله قائدی، حافظ، شماره ۳۴، شهریور ۱۳۸۵، صص ۶۶-۶۸.
۴۶. تأملاتی بر کتاب نوشته بر دریا: احمد مدنی، نقد و بررسی کتاب، شماره ۱۸، اسفند ۱۳۸۵، صص ۱۳۰-۱۳۴.
۴۷. سعدی درگیرودار دو داوری خطا: حسن حاج سیدآبادی، نقد و بررسی کتاب، شماره ۱۷، آذر ۱۳۸۵، صص ۱۱۰-۱۱۹.
۴۸. نقدی بر دستور خط فارسی مصوب: فرهنگستان زبان و ادب فارسی: محمد جواد شریعت، نقد و بررسی کتاب، شماره ۱۸، اسفند ۱۳۸۵، صص ۲۶-۳۳.
۴۹. دیوان منتسب به حلاج و نظر پیشکسوتان: منصور پایمرد، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، شماره ۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵، اردیبهشت، خرداد، تیر ۱۳۸۵.
۵۰. روایت‌هایی از تجدد در شعر فارسی: علی محمد هنر، جهان کتاب، سال ۱۱، شماره ۹۸ (پیاپی ۲۱۲-۲۱۳)، صص ۶-۱۰.
۵۱. فرهنگ ادبیات جهان: عزیزه بدیعی گهر، کتاب ماه (کلیات)، شماره ۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱، دی - بهمن - اسفند ۱۳۸۵، صص ۷۲-۷۴.
۵۲. شاهنامه و عرفان (از تحقیق تا تأویل): سجاد آیدنلو، جهان کتاب، سال ۱۱، شماره ۹۸ (پیاپی ۲۱۲-۲۱۳)، صص ۱۱-۱۲.
۵۳. حماسه‌های ایرانی و دگردیسی روانانسانی: وحید رویانی، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، بهمن - اسفند ۱۳۸۴ و فروردین ۱۳۸۵.
۵۴. معرفی و نقد کتاب «قلمرو ادبیات حماسی ایران»: گروه زبان و ادبیات فارسی شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی پژوهشگاه علوم انسانی، شماره ۹۸، مرداد - شهریور - مهر - آبان ۱۳۸۵.

ادبیات کودک و نوجوان

۱. هویت می‌خواهید یا شناسنامه؟ رایکا بامداد، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳، اسفند ۱۳۸۴ فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵.
۲. نهالهای کوچکمان را دریابیم (نگاهی به کتاب «فارسی بخوانیم» چهارم دبستان): محمود پوروهاب، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳، اسفند ۱۳۸۴ فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵.
۳. همنشینی احساس و ادراک (به مناسبت چاپ کتاب «خاله سوسکه کجا میری؟» در ژاپن): سیروس آقاخانی، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳، اسفند ۱۳۸۴ فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵.
۴. مهر مادری، زبان جهانی: روحالله مهدی پورعمرانی، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳، اسفند ۱۳۸۴ فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵.
۵. حیات دوباره اسطوره و تاریخ (اثر، ۲ دیدگاه): حسن پارسایی، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳، اسفند ۱۳۸۴ فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵.
۶. آثار اسطوره‌های حماسه کهن و قابلیت روش بازنویسی و بازآفرینی خلاق به انواع جدید ادبی: جعفرپایور، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳، اسفند ۱۳۸۴ - فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵.
۷. اجازه گل بدهم؟: انسیه موسویان، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳، اسفند ۱۳۸۴ فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵.
۸. همجویی در هزارتوی واقعیت، زمان و خیال: حسن پارسایی، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶، خرداد - تیر - مرداد ۱۳۸۵.
۹. وقتی پایم را پیدا میکنم: رایکا بامداد، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶، خرداد - تیر - مرداد ۱۳۸۵.
۱۰. فرار از تنهایی به جنگ: غلامرضا صراف، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶، خرداد - تیر - مرداد ۱۳۸۵.

۱۱. گل صدبرگ، صد ورق شده بود: انسیه موسویان، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶، خرداد - تیر - مرداد ۱۳۸۵.
۱۲. دیگر طالبی نمیخورم! (مترجمان «شازده کوچولو» زیر ذرهبین نقد): شهرام اقبال زاده (رازآور)، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶، خرداد - تیر - مرداد ۱۳۸۵.
۱۳. ترانههای خنده بر لبان بیخیال میرزا: شایا محمدی رفیع، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱، آبان - آذر - دی ۱۳۸۵.
۱۴. تا چه حد شقاوت و بیرحمی در کتابهای تصویری (کودکان؟ هورست کوتمان، ترجمه آلمانی به انگلیسی: اوا - ماریامت کالف، ترجمه به فارسی: پرناز نیروی، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱، آبان - آذر - دی ۱۳۸۵.
۱۵. لاک پشت پیر چهار دست: سعید باباوند، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱، آبان - آذر - دی ۱۳۸۵.
۱۶. بدویت مدرن: کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱، آبان - آذر - دی ۱۳۸۵.
۱۷. زیر سایه روایت‌های معتبر (نگاهی به بازآفرینی افسانهها در مجموعه قصه شب): محمد جعفری (قنواتی)، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، شماره ۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱، آبان - آذر - دی ۱۳۸۵.
۱۸. خطی میان طنز و تخیل: روحالله مهدی پورعمرانی، پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان، سال ۱۱، شماره ۴۴، بهار ۱۳۸۵.
۱۹. ایستگاه دوستی (نگاهی به کتاب «قطار آن شب» نوشته احمد اکبریور): مجید کوهکن، پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان، سال ۱۱، شماره ۴۴، بهار ۱۳۸۵.
۲۰. معلق میان شاعر بالقوه و داستان نویس بالفعل (مروری انتقادی بر آثار احمد اکبریور): زری نعیمی، پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان، سال ۱۱، شماره ۴۴، بهار ۱۳۸۵.

۲۱. وقتی از امپراتوری کلمات حرف میزنیم، از چه چیز حرف میزنیم؟: حسین شیخ الاسلامی، پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان، سال ۱۱، شماره ۴۴، بهار ۱۳۸۵.
۲۲. چیزی آغاز نشده است که به پایان برسد: ابراهیم اقلیدی، پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان، سال ۱۱، شماره ۴۴، بهار ۱۳۸۵.
۲۳. بدون کودک و پایانپذیری ادبیات کودکان: علیاصغر سیدآبادی، پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان، سال ۱۱، شماره ۴۴، بهار ۱۳۸۵.
۲۴. زوال بزرگسالی: حسین شیخالاسلامی، پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان، سال ۱۱، شماره ۴۴، بهار ۱۳۸۵.
۲۵. حذف طبقه متوسط: علی اصغر سیدآبادی، پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان، سال ۱۲، شماره ۴۵-۴۶، تابستان - پاییز ۱۳۸۵.
۲۶. دغدغههای قالبینو: شهرام رجبزاده، پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان، سال ۱۲، شماره ۴۵-۴۶، تابستان - پاییز ۱۳۸۵.
۲۷. رویکرد اجتماعی به تاریخنگاری ادبیات کودکان: علیرضا کرمانی، پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان، سال ۱۲، شماره ۴۷، زمستان ۱۳۸۵.
۲۸. بچههای خیابانی زیر پوست شهر: جواد جزینی، پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان، سال ۱۲، شماره ۴۷، زمستان ۱۳۸۵.
۲۹. چندضلعی منتظم: حسین شیخالاسلامی، پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان، سال ۱۲، شماره ۴۷، زمستان ۱۳۸۵.
۳۰. کودکان، عارفانی کوچک (با نگاهی به کتاب فرشته گیسوبلند: نوشته مهدی میرکیانی): عرفان نظراهاری، روشنان، دفتر ۴، پاییز ۱۳۸۵.
۳۱. حدیث گلشیری و دیو: زری نعیمی، پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان، زمستان ۱۳۸۵.
۳۲. کودکان و روشنفکران: نقد و بررسی دو کتاب کلاته کار و کلاته نان: زری نعیمی، پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان.

نمایه مقالات انتقادی / ۳۱

۳۳. وقتی حاشیه‌ها مهم میشوند: زری نعیمی، جزیره، ۱۰ اسفند ۱۳۸۵، شماره ۴۰۷ (ضمیمه روزنامه شماره ۴۲۱۹، همشهری)
۳۴. نقد محمود کیانوش بر ماه ماهی: بلم، شماره ۱۰-۱۱، تابستان - پاییز ۱۳۸۵، صص ۱۰-۱۲.

هنر

۱. رویکردی ساختارگرایانه به هنر نمایشنامه‌نویسی: حسین پارسایی، صحنه، سال ۶، دوره جدید، شماره ۳۸-۳۹، بهمن ۱۳۸۵.
۲. بازیگونه‌گی‌های یک جبر محتوم (نقد و بررسی نمایشنامه «روزنکرانتز و گیلدنسترن مردهاند» اثر تام استوپارد): حسین پارسایی، صحنه (دوره جدید)، سال ۶، شماره ۴۰-۴۱، اسفند ۱۳۸۵ - فروردین ۱۳۸۶.
۳. نقد و بررسی آثار بهزاد با دو رویکرد، نقد مدرن: حضور مؤلف و مرگ مؤلف: زهرا رهنورد، خیال، شماره ۱۸، تابستان ۱۳۸۵.
۴. نقدی بر سیری در هنر ایران: صالح طباطبایی، خیال، شماره ۱۷، بهار ۱۳۸۵.
۵. تحلیلی اجمالی بر کتاب نقاشی ایران از دیرباز تا امروز: فریبرز خسروی، کتاب ماه هنر، شماره ۹۷-۹۸، مهر - آبان ۱۳۸۵.
۶. اثری شتابزده و فاقد اصالت (نقد کتاب چهل فیلم، چهل فیلمساز و چهل نقد): رضا درستکار، کتاب ماه هنر، شماره ۹۷-۹۸، مهر - آبان ۱۳۸۵.
۷. نگاهی کوتاه بر کتاب هنر و معماری اسلامی: دکتر الیاس صفاران، کتاب ماه (هنر)، شماره ۹۵-۹۶، مرداد - شهریور ۱۳۸۵.
۸. تصویری از هنر در افغانستان امروز (نقد و نظری بر کتاب رنگ و رنج): محمد کاظم کاظمی، گلستان هنر، سال ۲، شماره ۲، تابستان ۱۳۸۵.
۹. مرور کتاب کشف تاریخهای پنهان: هویت مکان و زمان در شهر: پاتریشیا برجس، ترجمه افرا بابک، گلستان هنر، سال ۲، شماره ۲، تابستان ۱۳۸۵.
۱۰. نقد ترجمه: معماری مدرن از ۱۹۰۰: افرا غریبپور، گلستان هنر، سال ۲، شماره ۱ (پیاپی ۳)، بهار ۱۳۸۵.

فهرستنگاری - کتابشناسی

۱. فهرست کتب چاپ سنگی فارسی و عربی کتابخانه عمومی استان اصفهان: پریسا کرمرضایی، کتاب ماه (کلیات)، شماره ۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵، تیر - مرداد - شهریور ۱۳۸۵.
۲. نگاهی به ۲۲ جلد فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران: پریسا کرمرضایی، کتاب ماه (کلیات)، شماره ۱۰۱-۱۰۲، اردیبهشت - خرداد ۱۳۸۵.
۳. نگاهی به الشریعه الی استدراک الذریعه: علی اکبر صفری، آینه پژوهش، سال ۱۷، شماره ۲-۳ (پیاپی ۹۸-۹۹)، خرداد - تیر - مرداد - شهریور ۱۳۸۵.
۴. فهرست کتابهای چاپ سنگی قطع وزیری در کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، تدوین اکرم مسعودی و دکتر محمدحسن فؤادیان: علی صفری آق قلعه، گزارش میراث، دوره دوم، سال اول، شماره ۴-۶، دی - اسفند ۱۳۸۵.

حکمت (عرفان - تصوف - فلسفه - کلام - منطق)

۱. نشانه‌های خاموش (نقدی بر نشانه‌شناسی تفسیر عرفانی): بهمن نزهت، نشر دانش، سال ۲۲، شماره ۱، بهار ۱۳۸۵.
۲. غزالی، کلام اشعری و عقل روشنگری [نقد کتاب نقد غزالی، تحلیلی از خردورزی و دینداری امام محمد غزالی]: محمد زارع، کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)، شماره ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸، مرداد - شهریور - مهر ۱۳۸۵.
۳. اوحدالدین کرمانی از منظری دیگر: مینا حفیظی، نامه فرهنگستان، دوره ۸، شماره ۱ (پیاپی ۲۹)، بهار ۱۳۸۵.
۴. دشوارتر از تدریس استادانه [نقد و بررسی الحکمه المتعالیه فی الاسفار الاربعه، تصحیح و تحقیق علی اکبر رشاد]: احمد عابدی، آینه پژوهش، سال ۱۷، شماره ۲-۳ (پیاپی ۹۸-۹۹)، خرداد - تیر - مرداد - شهریور ۱۳۸۵.
۵. نقد و بررسی اشراق هیاکل النور: عبدالله صلواتی، آینه میراث، شماره پیاپی ۳۳-۳۴، تابستان - پاییز ۱۳۸۵.
۶. ترجمه اسفار اربعه در بوته نقد: عباس فتحی، معرفت فلسفی، سال ۳، شماره ۳، بهار ۱۳۸۵.
۷. نقدی بر مقاله «حاج بکتاش ولی و طریقت بکتاشیه»: دکتر هادی عالم - زاده، دکتر فهیمه مخبر دزفولی، تاریخ اسلام (نشریه دانشگاه باقرالعلوم)، سال ۷، شماره پیدری ۲۶، تابستان ۱۳۸۵.
۸. تشکیک فازی (نقد و بررسی گذار از تشکیک گسسته به پیوسته و از پیوسته به داخل): رحیم قربانی، معرفت فلسفی، سال ۳، شماره ۳، بهار ۱۳۸۵.
۹. نقد و بررسی نظریه افلاطون و انتقادات وارده بر آن با نگاه ویژه به ارسطو: دکتر عبدالله نیکسیرت، خردنامه صدر، شماره ۴۶، زمستان ۱۳۸۵.
۱۰. معرفی و نقد «موسوعه مصطلحات علم الکلام الاسلامی»: محمدرضا امامینیا، معارف عقلی، شماره ۳، پاییز ۱۳۸۵.

۱۱. بررسی انتقادی شأن علیّت در فلسفه دکارت (نگاهی تطبیقی در مبحث ادراکات): سیدصدرالدین طاهری، حکمت (مجله تخصصی گروه فلسفه دانشگاه علامه طباطبایی، شماره ۴ (پیاپی ۸)، سال ۲، زمستان ۱۳۸۵، صص ۴۳-۵۶.
۱۲. نقد و نگاهی بر مبانی نظری اکنگار: محمدحسین کیانی، آیین سلوک، زمستان ۱۳۸۴ - بهار ۱۳۸۵.
۱۳. نقد منابع سهلشناسی (سهل بن عبدالله تستری): دکتر سیدمحمد طباطبایی بهبهانی (منصور)، مجله علمی پژوهشی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، شماره ۱۷۹، پاییز ۱۳۸۵، صص ۴۳-۶۲.
۱۴. تحلیل انتقادی نظریه عقول در حکمت متعالیه: دکتر محسن کدیور، نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تبریز، سال ۴۹، شماره ۱۹۹، تابستان ۱۳۸۵.
۱۵. اتهام افلاطون یا کورنفورد! نقدی بر یک تفسیر: دکتر سیدمجید صدر مجلس، نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تبریز، سال ۴۹، شماره ۱۹۹، تابستان ۱۳۸۵.
۱۶. نقدی بر برگردان انگلیسی و فارسی کتاب بحران علوم اروپایی و پدیده - شناسی استعلایی: ابوالفضل مسلمی، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، شماره ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸، مرداد - شهریور - مهر ۱۳۸۵.

زبان و ادبیات عرب

۱. القاموس الشامل: نوشته محمدحسن بوذرجمهر، با مقدمه ویکتورالکک: احسان اسماعیلی طاهری، نامه پارسی، سال ۱۱، شماره ۲ (پیاپی ۴۱)، تابستان ۱۳۸۵.
۲. نقدی بر ترجمه لطائف المعارف ثعالبی نیشابوری از خامه علی اکبر شهبایی خراسانی: سرور همایون، نامه فرهنگستان، دوره ۸، شماره ۲ (پیاپی ۳۰)، تابستان ۱۳۸۵.
۳. ترجمه یا تألیف (نقد فرهنگ معاصر عربی - فارسی): دکتر زهرا خسروی، کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)، شماره ۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲، بهمن - اسفند ۱۳۸۴، فروردین ۱۳۸۵.
۴. نقدی بر تقسیم کلمه در زبان عربی: دکتر سیدحسین سیدی، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، سال ۳۹، شماره ۲، (پیاپی ۱۵۳)، تابستان ۱۳۸۵.
۵. نقد و بررسی کتاب «ترجمه عربی به فارسی و فارسی به عربی» تألیف عبدالحسین فرزاد: دکتر محمود شکیب انصاری، نامه علوم انسانی، شماره ۱۳، زمستان ۱۳۸۴ - بهار ۱۳۸۵.
۶. نقد و بررسی کتاب «ترجمه و توضیح جواهرالبلاغه» تألیف دکتر علی اوسط ابراهیمی: دکتر احمد پاشا زانوس، نامه علوم انسانی، شماره ۱۳، زمستان ۱۳۸۴ - بهار ۱۳۸۵.
۷. نقد و بررسی کتاب «کتابه الرسائل باللغه العربیه» گردآوری دکتر سیدفضل الله قادری: دکتر جعفر دلشاد، نامه علوم انسانی، شماره ۱۳، زمستان ۱۳۸۴ - بهار ۱۳۸۵.
۸. نقد و بررسی کتاب «فن ترجمه» تألیف یحیی معروف، دکتر منصوره زرکوب، نامه علوم انسانی، شماره ۱۳، زمستان ۱۳۸۴ - بهار ۱۳۸۵.
۹. نیمنگاهی به کتاب «النحوالجامعی» تألیف کبری روشنفکر: سیدعدنان اشکوری، نامه علوم انسانی، شماره ۱۳، زمستان ۱۳۸۴ - بهار ۱۳۸۵.

۱۰. نقد و بررسی کتاب «صدی الحیاه»، اعداد لجنه المؤلفین: دکتر علی صابری، نامه علوم انسانی، شماره ۱۳، زمستان ۱۳۸۴ - بهار ۱۳۸۵.
۱۱. نقد و بررسی کتاب «مبادئ العربیه: ج ۴» تألیف رشیدالشرطونی: دکتر حامد صدقی، سیده اکرم رخسندهنیا، معصومه نعمتی قزوینی، نامه علوم انسانی، شماره ۱۳، زمستان ۱۳۸۴ - بهار ۱۳۸۵.
۱۲. نگاهی به کتاب «قواعد عربی ۴» تألیف سیدعلی اکبر میرحسینی: دکتر سیداحمد امامزاده، نامه علوم انسانی، شماره ۱۳، زمستان ۱۳۸۴ - بهار ۱۳۸۵.
۱۳. نقد و بررسی کتاب «متون قرآن، نهجالبلاغه و حدیث» تألیف محمد ادیبی مهر، نامه علوم انسانی، شماره ۱۳، زمستان ۱۳۸۴ - بهار ۱۳۸۵.
۱۴. نقد آثار خلیل جبران: عبدالعلی دستغیب، کیهان فرهنگی، سال بیست و سوم، شماره پیاپی ۳۳۶، خرداد ۱۳۸۵، صص ۳۲-۳۹.
۱۵. نقد و بررسی کتاب (عدد در زبان عربی): لیلا بهزادی، کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)، شماره ۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲، بهمن - اسفند ۱۳۸۴، فروردین ۱۳۸۵.

دین

۱. تأملی در «الذّر المنثور فی التفسیر بالمأثور» و امتیازها و کاستیهای آن: علیاکبر بابایی، حدیث اندیشه، سال ۱، شماره ۱، بهار ۱۳۸۵.
۲. نگاهی به «تفسیر من وحی القرآن» علامه سیدمحمد حسین فضالان: امیر حسین پوری، حدیث اندیشه، سال ۱، شماره ۱، بهار ۱۳۸۵.
۳. نقدی بر قرائت پست مدرن از اندیشه شریعتی: دکتر بیژن عبدالکریمی، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه اصفهان، دوره دوم، شماره ۴۶، پاییز ۱۳۸۵.
۴. نقدی بر کتاب «اندیشههای اقتصادی در نهجالبلاغه»: هیئت تحریریه، نهجالبلاغه، شماره ۱۷-۱۸، پاییز ۱۳۸۵، شماره ۱۹-۲۰، بهار ۱۳۸۶.
۵. بازخوانی دیدگاه پنج اندیشمند غربی درباره پیامبر (ص): مرتضی شیرودی، اندیشه تقریب (ویژه نامه پیامبر اعظم)، ۱۳۸۵، ج ۲.
۶. معرفی و نقد کتاب مسائل جامعهشناسی از دیدگاه امام علی(ع): حامد پوررستمی، نهجالبلاغه، شماره ۱۵-۱۶، بهار ۱۳۸۵.
۷. الفرقان الحق کوشش نافرجام در تحریف قرآن: علی حسینی، اندیشه تقریب (ویژه نامه پیامبر اعظم)، ج ۲، ۱۳۸۵.
۸. تحکیم وحدت اسلامی و پاسداری از ارزشها: سیدعلی رضاحسینی، هفت آسمان شماره ۳۱، سال ۸، پاییز ۱۳۸۵.
۹. نظری بر مقاله «نخستین ترجمه گروهی قرآن کریم» استاد خرمشاهی: محمدعلیرضا اصفهانی، ترجمان وحی، سال ۱۰، شماره ۱ (پیاپی ۱۹)، بهار - تابستان ۱۳۸۵.
۱۰. دفاع از مبنای امام خمینی (ره) در حیل ربا: سیدمحسن سعیدی، فقه اهل بیت، سال ۱۲، شماره ۴۷، پاییز ۱۳۸۵.
۱۱. نگاهی به نظری آزادی انتخاب دین: مصطفی محمدی بختیاری، مجله تخصصی کلام اسلامی، سال ۱۵، شماره ۵۹، پاییز ۱۳۸۵.

۱۲. نقدی بر کتاب نظریه‌های دولت در فقه شیعه: حمزه علی وحیدمنش، حکومت اسلامی، سال ۱۱، شماره ۳ (پیاپی ۴۱)، پاییز ۱۳۸۵.
۱۳. معرفی، نقد و بررسی کتاب فقیهان امامی و عرصه‌های ولایت فقیه: عبدالعلی شیخزاده، حکومت اسلامی، سال ۱۱، شماره ۲ (پیاپی ۴۰)، تابستان ۱۳۸۵.
۱۴. ترجمه اصول کافی (معرفی و نقد): عباسعلی مردی، کتاب ماه (دین)، شماره ۱۰۲-۱۰۳، فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵.
۱۵. آنچه البته به جایی نرسد، فریاد است (نقد تفسیر حدائق الحقائق، چاپ دکتر سیدجعفر سجادی): بهروز مشیری، چیستا، سال ۲۳، شماره ۹۸ (پیاپی ۲۲۸-۲۲۹)، اردیبهشت - خرداد ۱۳۸۵.
۱۶. نقد کتاب «علم و دین»: دکتر محمد اخوان، مجله تخصصی کلام اسلامی، سال ۱۵، شماره ۵۷، بهار ۱۳۸۵.
۱۷. نقد و بررسی ضرب قرآن: سیدمحمدعلی ایازی، علوم حدیث، سال ۱۱، شماره ۳ (پیاپی ۴۱)، پاییز ۱۳۸۵.
۱۸. نقدی بر کتاب دین و زندگی توسط جمعی از دانش‌آموزان: طیبه سلطانی، رشد آموزش معارف اسلامی، دوره ۱۸، شماره ۴، تابستان ۱۳۸۵.
۱۹. نقد و بررسی دیدگاه خاورشناسان درباره پیامبر اسلام (ص): محمدابراهیم روشنضمیر، الهیات و حقوق، سال ۶، شماره ۲۱-۲۲، پاییز - زمستان ۱۳۸۵.
۲۰. قرائتی از اندیشه معاصر اسلامی: محمد شوقی‌الدین، ترجمه علی یوسف - آبادی، کتاب ماه (دین)، شماره ۱۰۲-۱۰۳، فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵.
۲۱. بررسی و نقد دروس عمومی دانشگاه، معارف اسلامی: داود صدیقی، کتاب ماه (دین)، شماره ۱۰۲-۱۰۳، فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵.
۲۲. تاریخ ادیان ابتدایی و قدیم (نقد و بررسی): بخشعلی قنبری، کتاب ماه (دین)، شماره ۱۰۲-۱۰۳، فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵.
۲۳. نقد عارفان مسیحی: بخشعلی قنبری، کتاب ماه (دین)، شماره ۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶، خرداد - تیر - مرداد ۱۳۸۵.

۲۴. بازخوانی دیدگاه مونتگمری وات درباره نبوت پیامبر اعظم (ص): سیدقاسم رزاقی موسوی، تاریخ در آینه پژوهش، سال ۳، شماره ۳ (پیاپی ۱۱)، پاییز ۱۳۸۵.
۲۵. نقد و بررسی دیدگاه‌های موجود درباره افشای راز پیامبر اعظم (ص) در آیات ابتدایی سوره تحریم: سیدعلی حسینی فاطمی، تاریخ در آینه پژوهش، سال ۳، شماره ۳، (پیاپی ۱۱)، پاییز ۱۳۸۵.
۲۶. دان کیویت و دین (نقد کتاب «دریای ایمان»): رحیم قربانی، معرفت فلسفی، سال ۳، ش ۴، تابستان ۱۳۸۵.
۲۷. نقد و بررسی کتاب «تشیع در هند»: سیدصادق ورقاء حسینی، سخن تاریخ، شماره ۱، زمستان ۱۳۸۵.
۲۸. معرفی و نقد کتاب «زندگینامه پیامبر اسلام (ص)»: محمد نصیری، هفت آسمان، سال ۸، شماره ۳۲، زمستان ۱۳۸۵.
۲۹. نقد کتاب امت و امامت: محمدمحسن حمیدی، اندیشه حوزه، سال ۱۲، شماره ۵-۶ (پیاپی ۶۱-۶۲)، آذر - دی - بهمن ۱۳۸۵.
۳۰. نقد و بررسی کتاب «احساس محاصره»: مرتضی شیروودی، اندیشه تقریب، سال ۳، شماره ۹، زمستان ۱۳۸۵.
۳۱. نقدی بر محرومیت زوج در ارث از زمین (نظر به ماده ۹۴۶ ق.م): دکترمحمدعلی خیراللهی، برهان و عرفان، سال ۳، شماره ۷، بهار ۱۳۸۵.
۳۲. بررسی و نقد ادله حد بودن قوادی: دکتر رحیم نوبهار، برهان و عرفان، سال ۳، شماره ۷، بهار ۱۳۸۵.
۳۳. نقد و بررسی نقش سیاق در روش تفسیری سیدقطب: کریم سیاورشی، پژوهش‌های قرآنی، سال ۱۲، شماره ۴۶-۴۷، تابستان - پاییز ۱۳۸۵.
۳۴. ارزیابی معجم‌های موضوعی قرآن: محمدهاشم زمانی، پژوهش‌های قرآنی، سال ۱۲، شماره ۴۶-۴۷، تابستان - پاییز ۱۳۸۵.
۳۵. الصحیح من سیره النبی الاعظم (ص) رهیافتی نو به سیره‌نگاری: محمد سپهری، تاریخ و تمدن اسلامی، سال ۲، شماره ۴، پاییز - زمستان ۱۳۸۵.

۳۶. نقد کتاب سازمان و کالت (نوشته محمدرضا جباری): سیدحسن فاطمی، تاریخ در آینه پژوهش، سال ۳، شماره ۴ (پیاپی ۱۲، زمستان ۱۳۸۵، صص ۱۷۱-۱۵۱).
۳۷. نقد و ارزیابی نگرش سکولاریستی به حکومت نبوی: بهرام اخوان کاظمی، حکومت اسلامی، سال ۱۱، شماره ۴ (پیاپی ۴۲)،
۳۸. تاریخ تحول دولت در اسلام و ایران (نوشته دکتر ابراهیم برزگر): حکومت اسلامی، سال ۱۱، شماره ۴ (پیاپی ۴۲)، زمستان ۱۳۸۵، صص ۲۲۱-۲۳۰.
۳۹. نقد روششناختی مقاله «نبوت در دینهای یهود و مسیحیت»: یوسف جعفرزاده، اسلام پژوهی (نشریه جهاد دانشگاهی)، شماره ۲، بهار - تابستان ۱۳۸۵، صص ۱۱۹-۱۲۳.
۴۰. سیمای امنیت در نهج‌البلاغه: علیاکبر معلم، علوم سیاسی، سال ۹، شماره ۳۴، تابستان ۱۳۸۵، صص ۲۵۷-۲۶۴.
۴۱. نقد کتاب الفرقان الحق: عزالدین رضانژاد، اندیشه تقریب، سال ۲، شماره ۶، بهار ۱۳۸۵.
۴۲. نقد تاریخی دیدگاه گلدزیهر درباره آگاهی پیامبر از جاودانگی و جهانشمولی اسلام: مهدی پیشوایی، تاریخ در آینه پژوهش، سال ۲، شماره ۳، پاییز ۱۳۸۵.
۴۳. نقد و بررسی پارهای از مناسک حج: رضا مختاری، میقات حج، شماره ۵۷، پاییز ۱۳۸۵، شماره ۵۸، زمستان ۱۳۸۵.
۴۴. بسترهای گسترش تشیع در ایران (نقدی بر آرای نادرست شرقشناسان در باب شیعه و ایرانیگری): رسول جعفریان، جام جم، یکشنبه ۲۰ فروردین ۱۳۸۵.

زبان‌شناسی

۱. واجشناسی، نظریه بهینگی: امید طبیبزاده، زبان‌شناسی، سال ۲۱، شماره ۲-۱ (پیاپی ۴۱-۴۲)، ۱۳۸۵.
۲. راهنمای زبانهای ایرانی: مهرداد نغزگوی کهن، زبان‌شناسی، سال ۲۱، شماره ۲-۱ (پیاپی ۴۱-۴۲)، ۱۳۸۵.
۳. از دری به دربهدری (یادداشتی بر کتاب همزبانی و بیزبانی: نوشته محمدکاظم کاظمی): محمدمحسن سعیدی، نافه، سال ۷، شماره ۳۵، بهمن - اسفند ۱۳۸۵.
۴. تأملی در چند واژه از کتاب اسرار التوحید: دکتر برات زنجانی، فصلنامه زبان و ادبیات فارسی (دانشگاه آزاد اسلامی - واحد جنوب): شماره ۴، پاییز ۱۳۸۵.
۵. گذر از پوست کن بینی مغز (نقد و معرفی کتاب «کژتابیهای ذهن و زبان»): محمد کاکاوند، جهان کتاب، سال ۱۱، شماره ۴، ۱۳۸۵.
۶. نقد و تصحیح مقاله محمدرضا مجیدی و المار ترنز (در کتاب راهنمای انجمن بینالمللی آوایی: راهنمای استفاده از IPA (۱۹۹۹: صص ۱۲۴-۱۲۷): عالیه کرد زعفرانلو کامبوزیا، زبان و زبان‌شناسی (مجله انجمن زبان‌شناسی ایران)، سال ۲، ش ۱ (پیاپی ۳)، بهار - تابستان ۱۳۸۵، صص ۱۰۹-۱۱۸.
۷. گیلکی در ایرانیکا: ایوب رسایی، زبان و زبان‌شناسی، سال ۲، ش ۲ (پیاپی ۴)، پاییز - زمستان ۱۳۸۵، صص ۱۳۷-۱۴۷.
۸. معرفی و نقد کتاب گفتارهایی درباره زبان و هویت، گردآوری حسین گودرزی: حسین منصوریان سرخگریه، فصلنامه مطالعات ملی، سال ۷، ش ۳ (پیاپی ۲۷)، ۱۳۸۵، صص ۱۵۸-۱۶۶.

تاریخ

۱. نقد و بررسی کتاب «سیر نابخردی از تروییا تا ویتنام» تألیف باربارا تاکنن، ترجمه حسن کامشاد: دکتر علی محمد طرفداری، بررسیهای نوین تاریخی، سال ۲، شماره ۲، تابستان ۱۳۸۵.
۲. فلسفه نظری تاریخ از دیدگاه قرآن (نقد دیدگاه شهید صدر): سیدضیاء الدین میرمحمدی، نامه تاریخ پژوهان، سال ۲، شماره ۶، تابستان ۱۳۸۵.
۳. نقد و بررسی محتوایی کتاب فرهنگ و تاریخ مهریز: دکتر محمود صادق - زاده، فرهنگ یزد، سال ۷، شماره ۲۷، تابستان ۱۳۸۵.
۴. بررسی کتاب «روایتی خوب از یزد دیروز»: حسین مسرت، فرهنگ یزد، سال ۷، شماره ۲۷، تابستان ۱۳۸۵.
۵. در پیرامون یادداشتهای دکتر قاسم غنی: پروفیسور فضالاه رضا، گیلان ما، سال ۶، شماره ۲ (پیاپی ۲۲)، بهار ۱۳۸۵.
۶. حاج احمد کسمایی در ترازوی نقد تاریخ: فریدون شایسته، گیلان ما، سال ۶، شماره ۲ (پیاپی ۲۲)، بهار ۱۳۸۵.
۷. فرزندان تاریخپرداز استر (بخش ۲): علیرضا سلطانشاهی، پانزده خرداد، دوره ۳، سال ۳، شماره ۷، بهار ۱۳۸۵، بخش ۳، دوره ۳، سال ۳، شماره ۸، بهار ۱۳۸۵. بخش پایانی، دوره ۳، سال ۳، شماره ۹، پاییز ۱۳۸۵.
۸. کندوکاوی دیگر در تعریف علم تاریخ: تاریخ اسلام (نشریه دانشگاه باقر العلوم)، سال ۷، شماره پیاپی ۲۶، تابستان ۱۳۸۵.
۹. بر بال خاطرات پاپلی یزدی: حسین مسرت، فرهنگ یزد، سال ۷، شماره ۲۸، پاییز ۱۳۸۵.
۱۰. مهرم حلال: عمادالدین شیخ الحکمایی، جهان کتاب، سال ۱۱، شماره ۱۰-۱۱، اسفند ۱۳۸۵ - فروردین ۱۳۸۶.
۱۱. نگاهی به تصحیح منتخب التواریخ بدآؤنی: مهدی صدری، آینه میراث، شماره پیاپی ۳۳-۳۴، تابستان - پاییز ۱۳۸۵.

۱۲. تاریخ انقلاب خراسان و بنای مشروطیت (نقد و بررسی یک نسخه منظوم از مشروطه خراسان): ابوالفضل حسناآبادی، کتاب ماه (تاریخ و جغرافیا)، شماره ۱۰۶-۱۰۴، خرداد - تیر - مرداد ۱۳۸۵.
۱۳. نقدی بر کتاب لشکرکشی اسکندر: حسین کیانراد، کتاب ماه (تاریخ و جغرافیا)، شماره ۱۰۳-۱۰۱، اسفند ۱۳۸۴ - فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵.
۱۴. خوارزمشاهیان، آغاز یک پایان: محمد کلهر، کتاب ماه (تاریخ و جغرافیا)، شماره ۱۰۳-۱۰۱، اسفند ۱۳۸۴، فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵.
۱۵. قبله عالم، ژئوپلیتیک ایران: ابراهیم عباسی، کتاب ماه (تاریخ و جغرافیا)، شماره ۱۰۳-۱۰۱، اسفند ۱۳۸۴، فروردین - اردیبهشت ۱۳۸۵.
۱۶. نقدی بر مقاله «بازخوانی فرمانی منحصر به فرد از عهد قاجاریه (۱۲۳۹ ق - ۱۸۲۳ م)»: عمادالدین شیخ الحکمایی، گنجینه اسناد، شماره ۶۴، زمستان ۱۳۸۵.
۱۷. امنیت منطقهای در خاورمیانه: دکتر حسینپور احمدی، راهبرد دفاعی، سال ۴، شماره ۱۱، بهار ۱۳۸۵.
۱۸. نقدی بر تصحیح انتقادی جامع التواریخ (تصحیح محمد روشن): مصطفی موسوی، نشر دانش، سال ۲۲، ش ۲، تابستان ۱۳۸۵، صص ۳۸-۴۸.
۱۹. آمریکاییان و باستانشناسی ایران: کامیار عابدی، نشر دانش، سال ۲۲، شماره ۲، تابستان ۱۳۸۵، صص ۴۹-۵۲.
۲۰. روستای قاطول، ادای دین بر زادگاه: علی بلوکباشی، نشر دانش، سال ۲۲، شماره ۲، تابستان ۱۳۸۵، صص ۵۱-۵۶.
۲۱. سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در پرتو تحولات منطقهای: دکتر محمد ستوده و دکتر ابراهیم متقی، علوم سیاسی (فصلنامه دانشگاه باقرالعلوم)، ش ۳۶، زمستان ۱۳۸۵، صص ۳۰۷-۳۲۱.
۲۲. نقد و بررسی کتاب «تشیع و مشروطیت در ایران و نقش ایرانیان مقیم ایران»: علیرضا جوادزاده، نامه تاریخ پژوهان، سال ۲، شماره ۷، پاییز ۱۳۸۵، صص ۲۱-۶۵.

۲۳. آیا هر تاریخ راستین، تاریخ معاصر است (نقد و بررسی کتاب مکتب تبریز و مقدمات تجدد خواهی: نوشته دکتر سیدجواد طباطبایی): مهراوه، سال ۲، شماره ۵-۷، زمستان ۱۳۸۵، صص ۳۲۵-۳۴۴.
۲۴. معرفی و نقد کتاب تاریخ پرچم ایران از باستان تا امروز، نوشته نصرالله بختورتاش: مجتبی مقصودی، فصلنامه مطالعات ملی، سال ۷، شماره ۱ (پیاپی ۲۵)، ۱۳۸۵، صص ۱۲۹-۱۳۴.
۲۵. معرفی و نقد کتاب ایرانیان و اندیشه تجدد، نوشته جمشید بهنام: شهره پیرانی، فصلنامه مطالعات ملی، سال ۷، ش ۱ (پیاپی ۲۵)، ۱۳۸۵، صص ۱۳۵-۱۴۰.
۲۶. نقد و بررسی سفرنامه‌های ونیزیان در ایران: دکتر محمد یوسف جلالی، فصلنامه تاریخ (نشریه دانشگاه آزاد اسلامی، واحد محلات)، سال ۱، شماره ۱، تابستان ۱۳۸۵، صص ۱۲۶-۱۴۶.
۲۷. نقد کتاب نسائم الاسحار من لطائم الاخبار: سیدمصطفی مجرد، علامه (مجله علمی - تخصصی مؤسسه تحقیقاتی سه علامه تبریز)، ش ۱۱، پاییز ۱۳۸۵، صص ۱۷۹-۱۸۵.
۲۸. آقای طاورنیه، تاجر فرانسوی: طهمورث ساجدی، نشر دانش، سال ۲۲، شماره ۲، تابستان ۱۳۸۵، صص ۲۵-۲۹.
۲۹. سیاست و دیانت در ایام ملی شدن صنعت نفت: کاوه بیات، جهان کتاب، سال ۱۱، شماره ۴، ۱۳۸۵، صص ۱۲-۱۳.
۳۰. روایت تاریخ با عینک تجدد: امیرحسین ترکشدوز، کتاب ماه علوم اجتماعی، شماره ۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵، اردیبهشت - خرداد - تیر ۱۳۸۵، صص ۷-۱۱.
۳۱. نقدی بر ترجمه جلد نخست «تواریخ» هرودوت: اسماعیل سنگاری، باستانشناسی، سال ۲، شماره ۳، بهار - تابستان ۱۳۸۵، صص ۷۴-۸۰.

۳۲. اندیشه ترقی، تجدد و بحران هویت: عبدالعلی دستغیب، نقد و بررسی کتاب، شماره ۱۷، آذر ۱۳۸۵، صص ۱۲۰-۱۳۱، شماره ۱۸، اسفند ۱۳۸۵، صص ۱۱۹-۱۳۱.
۳۳. میراث چندین هزار ساله یک قوم و منطقه باستانی: سیروس پرهام، نقد و بررسی کتاب، شماره ۱۸، اسفند ۱۳۸۵، صص ۱۱۰-۱۱۹.
۳۴. شگفتیهای چندین هزار ساله مرودشت: سیروس پرهام، نقد و بررسی کتاب، شماره ۱۷، آذر ۱۳۸۵، صص ۱۰۵-۱۰۹.
۳۵. بیماری تصحیح (نقد و بررسی جنگنامه کشم و جرون نامه): عبدالله دیوان - آبادی، نقد و بررسی کتاب تهران، شماره ۱۷، آذر ۱۳۸۵، صص ۱۳۱-۱۴۱.
۳۶. گشتوگذار در سرزمین اسطورهها: سیروس پرهام، نقد و بررسی کتاب تهران، شماره ۱۶، شهریور ۱۳۸۵، صص ۹۱-۹۸.
۳۷. نقدی از «دیگر - ایرانشناسی انگلیسیها»: محسن خلیلی، پژوهشنامه علوم سیاسی، سال اول، شماره ۲۰، ۱۳۸۵.
۳۸. نقد منبع در تاریخ: سیدابوالفضل رضوی، نامه تاریخپژوهان، شماره ۶، تابستان ۱۳۸۵.
۳۹. تبارشناسی سادات موسوی (آشنایی با جامعالانساب و نگارنده آن): محمدرضا زادهوش، وقف میراث جاویدان، سال ۱۴، شماره ۵۶.
۴۰. تأملی بر کتاب ایران را چه کنیم؟ آخرین اثر دکتر رضا منصوری: پویا ناظمی، جام جم، پنجشنبه ۱۷ فروردین ۱۳۸۵.

علوم و فنون

۱. معرفی و نقد کتاب الاغراض الطیبیه و المباحث العلائیه: دکتر محمدرضا شمس اردکانی، نامه فرهنگستان علوم، شماره ۲، ۱۳۸۵.
۲. نقد و بررسی صلاح الصّلاح فی حفظ الصّحه: یوسف بیگ باباپور، آینه پژوهش، سال ۱۷، شماره ۱ (پیاپی ۹۷)، فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۵.
۳. در جستجوی معنا (نگاهی به مقاله «فریاد ناشنیده برای معنا» اثر ویکتور فرانکل): میثم امانی، کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)، شماره ۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵، اردیبهشت - خرداد - تیر ۱۳۸۵.
۴. اثبات یا ابطال (نقدی بر روششناسی پوپر): کاوه احمدی علیآبادی، مهراوه، سال ۲، شماره ۵-۶-۷، زمستان ۱۳۸۵، صص ۱۶۱-۱۷۸.
۵. روضهالمنجمین، متن پارسی در نجوم از قرن پنجم هجری: عسکر بهرامی، نامه فرهنگستان، شماره ۳۲، زمستان ۱۳۸۵، صص ۷۷-۸۷.

علوم اجتماعی

۱. نقد و بررسی کتاب تاریخ جراید و مجلات ایران: زینبالسادات معصومی - زاده، یاد، سال ۲۱، پاییز ۱۳۸۵.
۲. کودک و جریان بینالمللی رسانه: نظام بهرامی کمیل، کتاب ماه علوم اجتماعی، شماره ۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲، بهمن - اسفند - فروردین ۱۳۸۴-۱۳۸۵، صص ۲۲-۲۵.
۳. طرحی مفید، برگردانی نامناسب: مسعود گلچین، کتاب ماه علوم اجتماعی، شماره ۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵، اردیبهشت - خرداد - تیر ۱۳۸۵، صص ۲۰-۲۴.
۴. خاورمیانه اروپایی (نقدی بر انسانشناسی غربی): محمدجواد جاوید، کتاب ماه علوم اجتماعی، شماره ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸، مرداد - شهریور - مهر ۱۳۸۵، صص ۱۰-۱۳.
۵. خاورمیانه اروپایی (نقدی بر انسانشناسی غربی): محمدجواد جاوید، کتاب ماه علوم اجتماعی، شماره ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸، مرداد - شهریور - مهر ۱۳۸۵، صص ۱۰-۱۳.
۶. معرفی و نقد کتاب هویت اجتماعی، نوشته ریچارد جنکینز: علیاشرف نظری، فصلنامه مطالعات ملی، سال ۷، شماره ۲ (پیاپی ۲۶)، ۱۳۸۵، صص ۱۴۹-۱۵۸.
۷. این، تکریم اغنیاست یا تحقیر فقیران: فریبرز رئیسدانا، نقد و بررسی کتاب تهران، شماره ۱۶، شهریور ۱۳۸۵، صص ۱۱۴-۱۲۳.

علوم سیاسی

۱. نظم در بینظمی [نقد و بررسی کتاب آشوب در سیاست جهان... نوشته جیمز روزنا، ترجمه علیرضا طیب]: اصغر افتخاری، کتاب ماه علوم اجتماعی، شماره ۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵، اردیبهشت، خرداد، تیر ۱۳۸۵، صص ۱۲-۱۸.

۲. ساختار و کارگزار در علم سیاست: گیتی پورزکی، کتاب ماه علوم اجتماعی، شماره ۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵، اردیبهشت - خرداد - تیر ۱۳۸۵، صص ۵۱-۵۵.
۳. تمدن در هلال حاصلخیز: سیدابوالحسن ریاضی، کتاب ماه علوم اجتماعی، شماره ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸، مرداد - شهریور - مهر ۱۳۸۵، صص ۲۴-۲۸.
۴. سیاستگذاری امنیتی ایران در سه برهه: قدیر نصری، کتاب ماه علوم اجتماعی، شماره ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸، مرداد - شهریور - مهر ۱۳۸۵، صص ۳۸-۴۱.
۵. معرفی و نقد کتاب ناسیونالیسم معاصر، نوشته دیوید براون: بهاره سازمند، فصلنامه مطالعات ملی، سال ۷، شماره ۲ (پیاپی ۲۶)، ۱۳۸۵، صص ۱۵۹-۱۶۵.
۶. دشواری نظری در فهم مسائل خاورمیانه: افشین زرگر، کتاب ماه علوم اجتماعی، شماره ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸، مرداد - شهریور - مهر ۱۳۸۵، صص ۳۴-۴۸.
۷. معرفی و نقد کتاب، نقدی بر فدرالیسم نوشته محمدرضا خوبروی پاک: علیاشرف نظری، فصلنامه مطالعات ملی، سال ۷، شماره ۱ (پیاپی ۲۵)، صص ۱۱۷-۱۲۷.
۸. در چند و چون تحولات خاورمیانه: بهروز دیلم صالحی، کتاب ماه علوم اجتماعی، شماره ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸، مرداد - شهریور - مهر ۱۳۸۵، صص ۴۲-۴۷.

کتابداری و ...

۱. خدمات کتابخانه: ویژه سوادآموزی (نقد و بررسی): حسن اشرفی دیزی، کتاب ماه (کلیات)، شماره ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸، مهر- آبان - آذر ۱۳۸۵.
۲. نقدی بر مدیریت تغییر در کتابخانهها: نرگس خالقی، کتاب ماه (کلیات)، شماره ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸، مهر- آبان - آذر ۱۳۸۵.
۳. نگاهی انتقادی بر مدیریت مجلات: دکتر محمدحسن زاده، کتاب ماه (کلیات)، شماره ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸، مهر- آبان - آذر ۱۳۸۵.
۴. نقد و بررسی کتاب «جشننامه دکتر محسن ابوالقاسمی و نقد برخی از مقالات آن»: احمدرضا قائممقامی، کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)، شماره ۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵، اردیبهشت - خرداد - تیر ۱۳۸۵.
۵. [نقد و معرفی کتاب «نمایه نشریه پژوهش و سازندگی»]: فصلنامه کتاب، دوره ۱۷، شماره ۱، بهار ۱۳۸۵.
۶. [نقد و بررسی کتاب «رده BBR فلسفه اسلامی: بازنویسی و گسترش فلسفه اسلامی در نظام ردهبندی کتابخانه کنگره»]: فصلنامه کتاب، دوره ۱۷، شماره ۱، بهار ۱۳۸۵.
۷. درآمدی بر کتابداری (نقد و بررسی): عسکر اکبری، کتاب ماه (کلیات)، شماره ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸، مهر- آبان - آذر ۱۳۸۵.
۸. نگاهی به کتاب «مبانی چاپ»: فریبا فضایی، کتاب ماه (کلیات)، شماره ۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵، تیر - مرداد - شهریور ۱۳۸۵.
۹. چالشهای مدرنیته و پسامدرن (نگاهی تطبیقی از سر نقد): محمد ضیمران، زیباشناخت، شماره ۱۴، ۱۳۸۵ (نیمسالانه)، صص ۹-۳۱.
۱۰. نقدی رأیستی بر نظریه‌های پسامدرن سایبراسپیس: بهار رهادوست، زیباشناخت، ش ۱۴، ۱۳۸۵ (نیمسالانه)، صص ۷۳-۷۸.
۱۱. هوش مصنوعی از رهیافت علوم شناختی: دکتر محمدحسنزاده، کتاب ماه کلیات، شماره ۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱، دی - بهمن - اسفند ۱۳۸۵.

۱۲. نگاهی بر اصطلاحنامهٔ فرهنگی سه زبانه، فارسی - انگلیسی - عربی
(ویراست جدید اصفاء): محسن حاجی زینالعابدینی، کتاب ماه کلیات، شماره
۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱، دی - بهمن - اسفند ۱۳۸۵، صص ۶۷-۷۱.

هنر

۱. رویکردی ساختارگرایانه به هنر نمایشنامه‌نویسی: حسین پارسایی، صحنه، سال ۶، دوره جدید، شماره ۳۸-۳۹، بهمن ۱۳۸۵.
۲. بازیگونه‌گی‌های یک جبر محتوم (نقد و بررسی نمایشنامه «روزنکرانتز و گیلدنسترن مردهاند» اثر تام استوپارد): حسین پارسایی، صحنه (دوره جدید)، سال ۶، شماره ۴۰-۴۱، اسفند ۱۳۸۵ - فروردین ۱۳۸۶.
۳. نقد و بررسی آثار بهزاد با دو رویکرد، نقد مدرن: حضور مؤلف و مرگ مؤلف: زهرا رهنورد، خیال، شماره ۱۸، تابستان ۱۳۸۵.
۴. نقدی بر سیری در هنر ایران: صالح طباطبایی، خیال، شماره ۱۷، بهار ۱۳۸۵.
۵. تحلیلی اجمالی بر کتاب نقاشی ایران از دیرباز تا امروز: فریبرز خسروی، کتاب ماه هنر، شماره ۹۷-۹۸، مهر - آبان ۱۳۸۵.
۶. اثری شتابزده و فاقد اصالت (نقد کتاب چهل فیلم، چهل فیلمساز و چهل نقد): رضا درستکار، کتاب ماه هنر، شماره ۹۷-۹۸، مهر - آبان ۱۳۸۵.
۷. نگاهی کوتاه بر کتاب هنر و معماری اسلامی: دکتر الیاس صفاران، کتاب ماه (هنر)، شماره ۹۵-۹۶، مرداد - شهریور ۱۳۸۵.

زبان‌شناسی

۱. واجشناسی، نظریه بهینگی: امید طیبزاده، زبان‌شناسی، سال ۲۱، شماره ۲-۱ (پیاپی ۴۱-۴۲)، ۱۳۸۵.
۲. راهنمای زبانهای ایرانی: مهرداد نغزگوی کهن، زبان‌شناسی، سال ۲۱، شماره ۲-۱ (پیاپی ۴۱-۴۲)، ۱۳۸۵.
۳. از دری به دربه‌دری (یادداشتی بر کتاب همزیانی و بی‌زیانی: نوشته محمد کاظم کاظمی): محمدمحسن سعیدی، نافه، سال ۷، شماره ۳۵، بهمن - اسفند ۱۳۸۵.
۴. تأملی در چند واژه از کتاب اسرار التوحید: دکتر برات زنجانی، فصلنامه زبان و ادبیات فارسی (دانشگاه آزاد اسلامی - واحد جنوب): شماره ۴، پاییز ۱۳۸۵.
۵. گذر از پوست کن ببینی مغز (نقد و معرفی کتاب «کژتابیهای ذهن و زبان»): محمد کاکاوند، جهان کتاب، سال ۱۱، شماره ۴، ۱۳۸۵.
۶. نقد و تصحیح مقاله محمدرضا مجیدی و المار ترنز (در کتاب راهنمای انجمن بینالمللی آوایی: راهنمای استفاده از IPA (۱۹۹۹): صص ۱۲۴-۱۲۷): عالیه کرد زعفرانلو کامبوزیا، زبان و زبان‌شناسی (مجله انجمن زبان‌شناسی ایران)، سال ۲، ش ۱ (پیاپی ۳)، بهار - تابستان ۱۳۸۵، صص ۱۰۹-۱۱۸.
۷. گیلکی در ایرانیکا: ایوب رسایی، زبان و زبان‌شناسی، سال ۲، ش ۲ (پیاپی ۴)، پاییز - زمستان ۱۳۸۵، صص ۱۳۷-۱۴۷.
۸. معرفی و نقد کتاب گفتارهایی درباره زبان و هویت، گردآوری حسین گودرزی: حسین منصوریان سرخگریه، فصلنامه مطالعات ملی، سال ۷، ش ۳ (پیاپی ۲۷)، ۱۳۸۵، صص ۱۵۸-۱۶۶.

نمایه اجمالی مقالات انتقادی برگزیده

۱. در حوزه ادبیات داستانی، مقاله انتقادی خانم زری نعیمی با عنوان «داستان مذهبی مدرن: پدیده‌های از نوعی دیگر (بررسی و نقد مجموعه آثار مصطفی مستور)» چاپ شده در مجله جهان کتاب، سال یازدهم، شماره ۵-۷، شهریور - آبان ۱۳۸۵، صص ۲۶-۲۱
۲. در حوزه شعر معاصر، مقاله انتقادی آقای احمدرضا بهرام پورعمران با عنوان «تصحیح و ویرایش، یا تخریب و ویرانش: نگاهی به کلیات آثار نیما به کوشش سیروس نیرو» (چاپ شده در مجله گوهران، شماره ۱۳-۱۴، زمستان ۱۳۸۵) و مقاله انتقادی آقای ابوالفضل حرّی با عنوان «شعر تا انتهای حضور اثر سهراب سپهری از دیدگاه نقد فرمالیستی» چاپ شده در مجله زبان و ادب، شماره ۲۷، بهار ۱۳۸۵، صص ۶۱-۷۵، مشترکاً به عنوان مقاله‌های برگزیده شناخته شدند.
۳. در حوزه ادبیات فارسی، مقاله انتقادی دکتر غلامرضا رحمدل با عنوان «نگاهی به نقد ادبی تألیف دکتر سیروس شمیسا» چاپ شده در نامه علوم انسانی، شماره ۱۴، تابستان - پاییز ۱۳۸۵، صص ۸۵-۱۲۱.
۴. در حوزه ادبیات کودک و نوجوان، مقاله انتقادی شهرام اقبال زاده (راز‌آور) با عنوان «دیگر طالبی نمیخورم: مترجمان شازده کوچولو زیر ذره‌بین نقد» چاپ شده در کتاب ماه کودک و نوجوان، شماره ۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶، خرداد - تیر - مرداد ۱۳۸۵، صص ۵۶-۷۱.
۵. در حوزه تاریخ، مقاله انتقادی آقای مصطفی موسوی با عنوان «نقدی بر تصحیح انتقادی جامع التواریخ (تصحیح محمد روشن)» چاپ شده در نشر دانش، سال ۲۲، ش ۲، تابستان ۱۳۸۵، صص ۳۸-۴۸.
۶. در حوزه فلسفه، مقاله انتقادی آقای احمد عابدی با عنوان «دشوارتر از تدریس استادانه: نقد و بررسی الحکمه المتعالیه فی الاسفار الاربعه، تصحیح و تحقیق علی اکبر رشاد» چاپ شده در آینه پژوهش، سال ۱۷، شماره ۲-۳ (پیاپی ۹۸-۹۹)، خرداد - تیر - مرداد - شهریور ۱۳۸۵، صص ۸۷-۹۷، و مقاله انتقادی آقای عباس فتحی با عنوان «ترجمه اسفار اربعه در بوته نقد» چاپ شده در

مجله معرفت فلسفی، سال ۳، شماره ۳، بهار ۱۳۸۵، صص ۱۵۷-۱۸۴) مشترکاً به عنوان مقاله‌های برگزیده شناخته شدند.

۷. در حوزه علوم سیاسی، مقاله انتقادی آقای اصغر افتخاری با عنوان «نظم در بینظمی: نقد و بررسی کتاب آشوب در سیاست جهان، نوشته جیمز روزنا، ترجمه علیرضا طیب» چاپ شده در کتاب ماه علوم اجتماعی، شماره ۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵، اردیبهشت - خرداد - تیر ۱۳۸۵، صص ۱۲-۱۸، به عنوان مقاله شایسته تقدیر شناخته شد.

۸. در حوزه علوم اجتماعی، مقاله خانم زینب‌السادات معصومیزاده با عنوان «نقد و بررسی کتاب تاریخ جراید و مجلات ایران» (چاپ شده در مجله یاد، سال ۲۱، پاییز ۱۳۸۵، صص ۳۰۳-۳۱۷).

۹. در حوزه کتابشناسی، مقاله انتقادی آقای علیاکبر صفری، با عنوان «نگاهی به الشریعه الی استدراک الذریعه» چاپ شده در آینه پژوهش، سال ۱۷، شماره ۲-۳ (پیاپی ۹۸-۹۹)، خرداد - تیر - مرداد - شهریور ۱۳۸۵، صص ۶۳-۶۹. ۱۰. در حوزه علوم و فنون، مقاله انتقادی آقای عسکر بهرامی با عنوان «نقد و بررسی روضه‌المنجمین، متنی پارسی در نجوم از قرن پنجم هجری» چاپ شده در نامه فرهنگستان، شماره ۳۲، زمستان ۱۳۸۵، صص ۷۷-۱۸۷.

۱۱. در حوزه زبان‌شناسی، مقاله انتقادی آقای امید طبیبزاده با عنوان «واج-شناسی، نظریه بهینگی» (چاپ شده در مجله زبان‌شناسی، سال ۲۱، شماره ۱-۲، ۱۳۸۵، صص ۱۷۶-۱۸۰).

۱۲. در حوزه هنر، مقاله انتقادی آقای صالح طباطبایی با عنوان «نقدی بر سیری در هنر ایران» (چاپ شده در مجله خیال، شماره ۱۷، بهار ۱۳۸۵، صص ۱۸۰-۱۸۶).

نمایه تفصیلی مقالات برگزیده

داستان مذهبی مدرن: «پدیده‌های از نوعی دیگر» (بررسی و نقد

مجموعه آثار مصطفی مستور): نوشته زری نعیمی.

منتقد در این گفتار، در شش بخش، آثار مصطفی مستور (روی ماه خداوند را

- بیوس، استخوانهای خوک و دستهای جذامی، حکایت عشقی بیقاف و بی شین، بینقطه) را مورد نقد و بررسی قرار داده است:

۱. حماسهٔ دنیای با خدا: منتقد در این بخش به نقد و بررسی باورهای دینی

مصطفی مستور میپردازد. وی بر آن است که دغدغهٔ متافیزیک و باورهای

دینی، داستانهای مستور را همچون زنجیرهای تو در تو به هم پیوند داده و

ستون اصلی خیمه‌های داستانی او را ساخته است. غلظت و شدت مفاهیم دینی

در داستانهای مستور آنچنان شفاف و حجیم است که از ظرف داستان میریزد.

نویسنده گویا عمدی افراطی و خودآگاه دارد تا داستانهایش را به صحنه

درگیریهایی متافیزیکی تبدیل کند. نویسنده نمیخواهد افکار و عقاید دینی خود

را بپوشاند و به لایه‌های پنهان داستان ببرد، بلکه عمد دارد به آنها جلای

بیشتری بدهد و آن را جار بزند در تمام اجزا و بدنهٔ داستانهایش.

۲. عدم قطعیت داستانی یا یقین اعتقادی: به اعتقاد منتقد، در داستانهای

مستور، گریزی از عدم قطعیت‌های داستانی وجود ندارد و این با دنیای باورهای

دینی، که تماماً بر یقین و قطعیت استوارند، تناقض دارد. تمام راویان داستانهای

مختلف مستور، افرادی مسئله‌دار هستند که با واقعیت تهی از معنا رویارویاند و

روند جستوجویی همهٔ آنها به شکست میانجامد. در هر داستان، تماشاگر

دنیای متلاشی شده هستیم. دنیایی که بنیان استوار هر یقینی فرومیریزد.

باورهای دینی و ایمانی از مرکزیت وجود انسان میگریزند و به جای

تمرکزبخشی، پریشان و سرگردانش میکنند. نویسنده میخواهد تمام باورهای از

دست رفته را بازگرداند، اما نمیشود.

۳. ارکان داستانهای مستور: منتقد در این بخش، علاوه بر دغدغه‌های

متافیزیک دینی، زن و روایت اندوه را نیز از دیگر ارکان داستانهای مستور

برشمارد.

او بر آن است که روایت اندوه در داستانهای این نویسنده، برخاسته از نگره متافیزیک دینپاش است. از طرف دیگر، داستانهای او از لحاظ درونمایه، زاویه نگاه و حتی نوع نوشتار، به شدت تحت تأثیر متفکرانی چون علی شریعتی است، بهخصوص تحت تأثیر آثار ادبی او کویر، هبوط و گفتوگوهای تنهایی.

۴. پازل فلسفی: آنچه آثار مصطفی مستور را در بر گرفته، کلینگری متافیزیکی است. داستانهای مستور، بخشهای گوناگون از پازل فلسفی نویسنده نیستند تا بتوانند نشانگر آن «تفکر عمیق فلسفی» باشند. تفکر عمیق فلسفی، ناشی از خردگرایی و تعقل است، اما پازل فلسفی نویسنده بیشتر از آنکه مبتنی بر خرد باشد، مبتنی است بر نوعی متافیزیک رمانتیک. این ادراک عاطفی رمانتیک کلینگری، ایده‌آلیستی را جایگزین جزینگری تعلق و داستانی کرده است، که از این لحاظ به جبران خلیل جبران نزدیک و همانند میشود. عدم جزینگری، آشکار بودن درونمایه داستانها، تکرار، غلظت رمانتیک‌گرایی و بیرون زدن آنها از بافت خود داستان و... نیز از جمله انتقاداتی است که منتقد در این بخش به داستانهای مصطفی مستور وارد کرده است.

۵. نگاه صوفیانه به داستان: منتقد در این بخش بر آن است که نویسنده عامدانه میخواهد خودش در تمام داستانهایش حضور داشته باشد و این حضور را در همه جا جار بزند، میخواهد خودش را در تمام شخصیت‌های متفاوت داستانهایش تکثیر کند. برای همین ما در هر داستان با شخصیتی تازه آشنا نمی‌شویم. این نگاه خاص به داستان میتواند خردنگری داستان کوتاه را قربانی کلینگری صوفیانه کند.

۶. اشکال سه‌گانه مستور: منتقد، نحوه ظهور نویسنده در داستانهایش را به سه شکل و صورت مستور سخنان، مستور فیلسوف و مستور داستان‌نویس دانسته است و معایب هر سه شکل را با ایراد نمونه‌هایی توضیح داده است.

تصحیح و ویرایش، یا تخریب و ویرانش؟ (نگاهی به کلیات آثار نیما

به کوشش سیروس نیرو): نوشته احمدرضا بهرام پورعمران

از زمان انتشار مثنوی «قصه رنگپریده» و بخشهایی از منظومه‌ی *افسانه نیما* در *روزنامه قرن بیستم* میرزاده عشقی (سالهای ۱۳۰۰ الی ۱۳۰۱) و نقل نمونه‌هایی از شعر نیما در *منتخبات آثار ضیاء هشترودی* (۱۳۰۳) تا تدوین نسبتاً کامل اشعار نیما به کوشش جنتی عطایی در سال ۱۳۳۴ و تجدید چاپ این اثر به صورتی کاملتر در سال ۱۳۴۶، سی و چند سال فاصله است. در فاصله این سالها شعرهایی از نیما در مجلات عمدتاً چپ‌گرای آن روزگار منتشر میشد و از گل‌هزاریه‌های گهگاهی نیما در نوشته‌هایش پیداست که شعرها اغلب به گونه‌های مغلوط و مغشوش به دست مخاطبان میرسیده است. برای مثال او جایی از انتشار مغلوط شعر «امید پلید» در *مجله نامه مردم* شکایت میکند و جای دیگر از چاپ همراه با جرح و تعدیل شعر «پادشاه فتح»، که مطابق گفته آل احمد برای گرک ندادن به دست حکومت وقت صورت گرفته با خشم و نفرت یاد میکند.

پس از مرگ نیما، کسانی که او با زیرکی و حسابگری و سواسامیز خاص خود به عنوان وصی آثار خویش نامبرده بود «هریک از جانبی فرا رفتند»؛ دکتر محمدمعین گرفتار بیماری لاعلاج شد، آل احمد یک سر داشت و هزار سودای سیاسی و اجتماعی و ادبی و هنری، جنتی عطایی هم گرفتار نمایش و تلویزیون و ترجمه و تألیف بود و کار به سیروس طاهباز سپرده شد که نزدیک به نیم قرن عمرش را بر سر عشق به انتشار آثار نیما گذاشت. طاهباز نخست برگزیده‌های از شعر نیما و سپس دفترهای جداگانه‌ای از اشعار نیما را زیر نظر شراگیم پسر نیما سروسامان داد؛ شراگیمی که ظاهراً جز نظارت حقوقی و خانوادگی چندان از کاروبار پدر سردر نمی‌آورد و انتشار جداگانه کلیات نیما توسط او مؤید این مطلب است. کسانی که چاپ اشعار نیما توسط شراگیم را دیده‌اند میدانند که نسخه‌ی منتشر شده توسط او ارزش تحقیقی و قابلیت ارجاع و استناد ندارد و چاپ آشفته و مغشوشی است که از روی نسخه طاهباز فراهم آمده است.

در سال ۱۳۸۳ «سیروس نیرو» که بنا به گفته خودش از شاگردان نیما بوده است، به انتشار مجدد «کلیات اشعار نیما» اقدام کرد؛ البته مطابق شیوه‌ی غالباً مرسوم و کاملاً غیرمنصفانه، بدون هیچ اشاره‌ای به زحمات پیشاهنگان انتشار آثار نیما (جنتی عطایی و طاهباز).

در این نوشته در دو بخش جداگانه (۱. نگاهی به پیشگفتار، ۲. نگاهی به متن) به بررسی کتاب *کلیات اشعار نیما یوشیج* [دنیای شجاع نو] به کوشش سیروس نیرو، پرداخته شده است.

منتقد در «نگاهی به پیشگفتار» سیروس نیرو بر کلیات *آثار نیما* - که مدعی است در بررسی هم‌جهانبهاش، به فرم کار نیما و مضمون خدش‌های وارد نیامده، تنها حشو و زواید و کلمات یا عبارات الحاقی را با دلایل منطقی و مورد قبول خواننده کنار گذاشته است - مینویسد که سیروس نیرو بر خلاف ادعایش، هم به فرم کار نیما و مضمون اشعار او خدشه وارد کرده است و هم هیچ دلیل منطقی و زیباشناسانه‌ای برای حذف «حشو و زوائد» ارائه نداده است. منتقد با ذکر نمونه‌هایی، تحریفات سیروس نیرو را در اشعار نیما نشان داده و تذکر داده است که اعمال سلیقه‌های او در اشعار نیما بیشتر نوعی «ویرانش» است تا «ویرایش».

منتقد در بخش دوم انتقاد خود با عنوان «نگاهی به متن اشعار»، انتقادات و ایرادات زیر را متوجه کار سیروس نیرو در چاپ *کلیات آثار نیما* کرده است:

۱. حذف کردن بیجهت و بدون توجیه شعرهایی از نیما که نمایاننده رویکرد اجتماعی اویند.

۲. حذف کردن هجده سطری که طاهباز در شعر «پی دار و چوپان» به نشانه خواننده نشدن دستنوشته‌های نیما با علامت سه نقطه مشخص کرده، و سطرهای قبل و بعد این افتادگی را به هم چسبانیدن و ارائه نسخه‌های آشفته از این منظومه.
۳. آوردن ۵۰ رباعی از میان ۵۹۰ رباعی نیما بدون هیچ توضیحی.

۴. حذف تاریخ پای شعرها و به هم ریختن ترتیب و توالی اشعار و کنار هم چیندن دلخواهی آنها.

۵. تغییر عناوین اشعار.

۶. تغییرات فراوان و حذف‌های بیمورد، که بسیاری از اشعار مشهور نیما را مغلوط و مغشوش گردانیده است.

شعر «تا انتهای حضور» اثر سهراب سپهری از دیدگاه نقد

فرمالیستی: نوشته ابوالفضل حرّی.

شعر «تا انتهای حضور» سهراب سپهری در مجموعه ما هیچ، ما نگاه او آمده و در واقع آخرین شعر هشت کتاب اوست. این شعر چهاربند نامساوی دارد که سه بند اول آن با واژه «امشب» و تنها بند آخر با واژه «صبح» آغاز شده است. بنابراین شعر از شب شروع شده و تا صبح ادامه یافته است. اندیشه محوری شعر، وجود زندگی دیگر، یعنی «صبح» در دل، و سپس این زندگی دنیوی، یعنی «شب» است.

منتقد، این قطعه شعر سهراب سپهری را از دیدگاه نقدفرمالیستی مورد سنجش قرار داده، و نوشته است که افعال این شعر همگی از نوع حرکتی و جنبشیاند. شاعر در دو بند ابتدایی از ترکیبات گیاهی (گیاه پنداری) و یا به طور کلی، طبیعتگرایی استفاده کرده است. ضرباهنگ و ریتم شعر با کاهش تعداد مصراعها از بالا به پایین، تندتر و زمان سریعتر میگذرد و در پایان شعر با پدیدارشدن صبح، شب به پایان میرسد. در نهایت میتوان گفت که شکل کلی شعر شبیه یک پیچک است که ریشههای گسترده آن در تاریکی زمین، ساقه (ساقه معنی) و نوک آن به ترتیب بند اول، دوم و سوم شعر را تشکیل میدهد. نیز از خاطر نباید دور داشت که بند اول همچنین شبیه یک حشره است. در شعر سپهری، مرگ و زندگی که در ظاهر خلاف آمد یکدیگرند، درهم آمیختهاند.

نگاهی به نقد ادبی: دکتر غلامرضا رحمدل

- منتقد در این گفتار به نقد کتاب *نقد ادبی* تألیف دکتر سیروس شمیسا (تهران، نشر میترا، ۱۳۸۵) پرداخته است. وی در سه محور: (۱. تأویلهای بسته شبه اسطورهای؛ ۲. گریز از هنجارهای تربیتی؛ ۳. نظرسنجی) کتاب *نقد ادبی* را مورد نقد و بررسی قرار داده است.
- در محور اول، تأویلهای اسطورهای مؤلف را نقد کرده است، تأویلهایی که با معیارهای علمی و روششناختی منطبق نیست و اغلب ساخته و پرداخته ذهن و سلیقه شخصی مؤلف است.
- در محور دوم، برخی از مطالب کتاب را از حیث عدم انطباق آن با اهداف رفتاری و تربیتی متون درسی مورد نقد اخلاقی قرار داده است.
- در محور سوم، گوشههایی از اجتهادات شخصی مؤلف، که آنها را در فصل - هایی از کتاب تحت عنوان «نظر من» بیان داشته - به نقد و ارزیابی کشیده است.

دیگر طالبی نمیخورم؟ مترجمان سازده کوچولو زیر ذرهبین

نقد: نوشته شهرام اقبالزاده (رازآور)

منتقد در این گفتار به نقد تطبیقی از ترجمه‌های گوناگون سازده کوچولو اثر مشهور آنتوان دوسن تگزوپری پرداخته است. وی پیش از وارد شدن به اصل نقد، بر حفظ اصالت اثر در ترجمه فارسی تأکید کرده و نوشته است با توجه به این که سازده کوچولو یک اثر عادی داستانی نیست که فقط برای سرگرمی بچه‌ها نوشته شده باشد، بلکه یک شاهکار کلاسیک جهانی است، ترجمه آن باید طوری باشد که اصالت اثر حفظ شود. استفاده از زبان ادیبانه و پرتکلف یا انحراف از زبان معیار فارسی و افراط در استفاده از کلمات و اصطلاحات عامیانه، در ترجمه این اثر هیچ توجیهی ندارد. دیگر اینکه چون متن اصلی اثر به زبان فرانسه است و مترجمان توانای زیادی در کشور هستند که از این زبان ترجمه میکنند، ترجمه آن از روی ترجمه انگلیسی اثر، که تاحالا چندین بار صورت گرفته است، توجیه منطقی چندانی ندارد.

منتقد، سه ترجمه مشهور سازده کوچولو (ترجمه محمد قاضی، ترجمه احمد شاملو، ترجمه ابوالحسن نجفی) را به عنوان ترجمه نهایی سازده کوچولو در نظر نگرفته و معتقد است جمله‌هایی در هر سه تالی این ترجمه‌هاست که میشود آنها را طوری نوشت که به متن اصلی، شباهت بیشتری پیدا کند، یا بعضی جمله‌ها را ساده‌تر و روان‌تر نوشت. وی در ادامه گفتار خود، پنج ترجمه موجود از سازده کوچولو (ترجمه قاضی، شاملو، نجفی، مصطفی رحماندوست و اصغر رستگار) را با هم سنجیده و کاستیها، ضعفها و اغلاط مفهومی آنها را مورد بررسی و ارزیابی قرار داده است.

نقدی بر تصحیح انتقادی جامعالتواریخ: مصطفی موسوی

منتقد در این گفتار، به نقد و بررسی کتاب *جامعالتواریخ* (تاریخ هند و سند و کشمیر) تألیف رشیدالدین فضلالله همدانی، تصحیح و تحشیه محمدروشن (تهران، مرکز پژوهشی میراث مکتوب، ۱۳۸۴) پرداخته است. وی ابتدا ایراداتی درباره آوانویسی بر کتاب وارد کرده که عبارتند از: آوانویسی شدن صدها نام فارسی بیهیچ ضرورت و نیاز، نادرست بودن برخی از آوانویسیها و یا رعایت نشدن شیوه گزیده شده بر آوانویسی و... سپس خطاهایی را که در تصحیح کتاب راه یافته، برشمرده است. این خطاها شامل ضبط نادرست واژگان هندی، اعلام جغرافیایی، غلطخوانیها و... است.

دشوارتر از تدریس استادانه: نوشته احمد عابدی

در این مقاله انتقادی، به نقد و بررسی الحکمه المتعالیه فی الاسفار الاربعه تألیف ملاصدرای شیرازی، تصحیح و تحقیق علی اکبر رشاد، به اشراف سیدمحمدخامنهای (تهران، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، ج ۸، ۱۳۸۰) پرداخته شده است. منتقد در ابتدای نقد خود، ایراداتی بر مقدمه مصحح در مجلد اول کتاب وارد کرده، که عبارتند از: عدم ایراد شرح حال جامع مؤلف، مشروح نبودن نوآوریهای ملاصدرا، عدم معرفی کامل نسخه‌های خطی مورداستفاده در تصحیح کتاب و

وی در ادامه گفتار خود، در سه بخش، مجلد هشتم کتاب مذکور را مورد نقد و بررسی قرار داده است: اشکالات تصحیح و چگونگی گزارش نسخه‌بدها، نگاهی به ارجاعات و کیفیت مستندسازی کتاب، کیفیت معرفی نسخه‌های خطی کتاب.

ترجمه اسفار اربعه در بوته نقد: نوشته عباس فتحی

در این مقاله، به نقد و بررسی ترجمه الحکمه المتعالیه فی الاسفار الاربعه ملاصدرای شیرازی، توسط محمد خواجوی پرداخته شده است. منتقد در آغاز گفتار خود، ضمن تأکید بر دشواری ترجمه *اسفار*، ترجمه آن را وابسته به سه امر دانسته است:

۱. آشنایی کامل با زبان عربی.
 ۲. آشنایی کامل با فلسفه اسلامی و تاریخ فلسفه اسلامی، به ویژه آشنایی کامل با فلسفه ملاصدرایی و توانایی کشف رموز و اصطلاحات آن.
 ۳. ذوق عرفانی و آمادگی روحی خاص.
- منتقد در ادامه گفتار خود، ترجمه محمد خواجوی از *اسفار اربعه* را غیرموثق دانسته و نوشته است که در این ترجمه، جملات ساده فلسفی و اصطلاحات ابتدایی درست معنی نشده و در موارد بسیار، کلمات و حتی جمله‌هایی در آن کم و زیاد شده، که معنا را دگرگون و گاهی متناقض با اصل نموده است. حتی بعضی جملات ساده عربی به درستی معنا نشده. این اشکالات معنایی به حدی است که بعید است بتوان یک جمله بیاشکال در آن یافت. مطلب دیگر اینکه، اغلاط ویرایشی بسیار در سرتاسر متن وجود دارد که حاکی از عدم دقت کافی مترجم در ویرایش ترجمه خود است. نویسنده نقد در دامنه گفتار خود، ترجمه بخش‌هایی از *اسفار* را با اصل عربی آن (چاپ بیروت) مقایسه کرده و نادرستی و نواقص آنها را از لحاظ مفهومی و اصطلاحی تبیین نموده است.

نقد و بررسی کتاب تاریخ جراید و مجلات ایران: نوشته

زینب‌السادات معصومیزاده

این گفتار، نقدی است بر کتاب *تاریخ جراید و مجلات ایران* تألیف محمد صدرهاشمی (چاپ دوم، ۱۳۶۳). منتقد در صفحاتی از مقاله خود، ضمن معرفی مؤلف، کتاب مورد نقد را از لحاظ درونمایه، ساختار، منابع مورد استفاده و... به طور کامل معرفی کرده و در دامنه گفتار خود به ذکر کمبودها و ایرادات آن پرداخته است، که عبارتند از: ارائه اطلاعات اندک و غیرمهم در ذیل بسیاری از عناوین، عدم بررسی کامل محتوای روزنامه‌ها و مجلات، عدم ذکر خط فکری و سیاسی بسیاری از مجلات و روزنامه‌ها، اشاره به جزئیات غیرضروری، پیدا نکردن نسخ‌های از مجله یا روزنامه و عدم ارائه اطلاعات درباره آن، در نظر نگرفتن حجم یکسان و مناسب در توضیح روزنامه‌ها و مجلات، در پی نگرفتن نظم خاص برای ذکر تاریخ چاپ روزنامه‌ها و مجلات. منتقد در پایان گفتار خود، امتیازات کتاب را نیز برشمرده است.

نگاهی به الشریعه الی استدرک الذریعه: علی اکبر صفری

منتقد در این گفتار انتقادی، به نقد و بررسی کتاب *الشریعه الی استدرک الذریعه* (الجزء الاول) تألیف سیدمحمد منصور طباطبایی بهبهانی (منصور) از انتشارات کتابخانه مجلس شورای اسلامی (۱۳۸۳) پرداخته است. وی پس از معرفی اجمالی الذریعه و مستدرکات آن، در چند بخش، کتاب *الشریعه*، را مورد انتقاد قرار داده است. در بخش «ضعف ساختار کتاب» آورده است که در این استدرک، نام کتاب، مؤلف، ملاحظات، اطلاعات نسخ‌شناسی و کتابشناسی معرفی شده است و اکثر قریب به اتفاق این کتابها از فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی و فهرست کتابخانه مرکز مطالعات و تحقیقات دفتر تبلیغات اسلامی اخذ شده است. این استقرای ناقص در مقایسه با فهرس صدها کتابخانه موجود در کشور و سایر کشورها و تدوین استدرک بزرگترین منبع کتابشناسی شیعه، بسیار ناقص مینماید، صرفنظر از اینکه در ملاحظات کتاب، اطلاعات نسخ‌شناسی و کتابشناسی تمییز داده نشده و ارزش علمی کتابها و معرفی مهمترین نسخه‌های خطی کتابها و ذکر مختصات چاپی صورت نگرفته است. انتقادات و ایرادات دیگر منتقد در بخش نخست گفتار خود، عبارتند از: معرفی شدن بعضی عناوین کتابها با تسمیه ذوقی به دو نام یا سه نام، اشتباه مؤلف کتاب در تاریخ تألیف *الذریعه* و آوردن بعضی کتابهای تألیف شده بعد از تاریخ اتمام *الذریعه* به عنوان مستدرک آن.

منتقد در بخش دوم گفتار با عنوان «تکرار مدخلهای الذریعه» آورده است که از اشتباهات فاحش مؤلف، عدم دقت و توجه درباره استدرک است. در این کتاب، مدخلهایی که در *الذریعه* فهرست شده، دوباره به عنوان «مستدرک» معرفی شده است. وی نمونه‌هایی از این مورد را ذکر نموده است.

بخش پایانی انتقاد مؤلف، متوجه پاره‌های از اشتباهات مؤلف در ثبت اسامی مؤلفان، تاریخ وفات مؤلفان و... است.

روضه‌المنجمین، متنی پارسی در نجوم از قرن پنجم هجری:

نوشته عسکر بهرامی.

منتقد در این گفتار، به نقد و بررسی کتاب روضه‌المنجمین تألیف شهردان ابن ابی‌الخیر، به تصحیح و تحقیق جلیل اخوان زنجانی (تهران، مرکز پژوهشی میراث مکتوب، ۱۳۸۲) پرداخته است. وی ضمن معرفی مؤلف کتاب و تبیین درونمایه آن، ایرادات و اشتباهات مصحح را برشمرده است، که عبارتند از: ارائه اطلاعات نادرست مربوط به تاریخ زبان فارسی، عدم اشاره به تحقیقات دیگران درباره تاریخ تألیف کتاب، عدم استفاده از منابع مهم - که دارای اطلاعاتی درباره روضه‌المنجمین میباشند - برداشتهای نادرست، غلطخوانی پارهای از واژههای متن و...

نظم در بینظمی: نوشته اصغر افتخاری

این گفتار، تحلیل و نقدی است بر کتاب *آشوب در سیاست جهان* نوشته جیمز روزنا، ترجمه علیرضا طیب (تهران، روزنه، ۱۳۸۴). منتقد در این مقاله، پس از معرفی کتاب، مؤلف آن و تحلیل محتوایی اثر، در پایان، در سه بخش (منطق اثباتی روزنا، عدم توجه به فضای حاکم بر سیاست بینالملل، محوریت ترجیحات شخصی) به نقد آن پرداخته است.

نقدی بر سیری در هنر ایران: صالح طباطبایی

منتقد در این گفتار، برخی از خطاهای کتاب *سیری در هنر ایران* تألیف آرتور اپهام پوپ و همکاران او را طرح کرده و مورد بررسی قرار داده است. این خطاها در چند بخش تقسیمبندی شده است: خطا در گزارش تاریخ، خطا در ضبط نام یا ذکر مشخصات آثار تاریخی، تحلیلهای نادرست.

معرفی منشورات
دیبرخانہ چہارمین جشنوارہ نقد کتاب

از دریچه نقد
(گفتارها و جستارهای انتقادی ادبی):
عبدالعلی دستغیب
به کوشش: علیرضا قوجهزاده

استاد عبدالعلی دستغیب (متولد ۱۳۱۰- شیراز) به اعتبار نوشته‌ها و گفته‌های اهالی دانش و بینش (ر.ک: عیار نقد در آینه: یادنامه عبدالعلی دستغیب، به سعی محمد ولیزاده، شیراز، داستانسرا، ۱۳۸۳) یکی از چهره‌های برجسته در حوزه نقد و بررسی ادبیات معاصر ایران است. وی از نخستین سال‌های دهه چهل، به نقد ادبی روی آورد و تلاش‌های او در این زمینه تاکنون با جدیت، اشتیاق و پیگیری تمام، ادامه دارد. دستغیب از جمله منتقدانی است که با تکیه بر اندوخته‌های تجربی و مطالعاتی خود نقد مینویسد، و اعتدال و تواضع، تشویق و ترغیب، انصاف و عدالت، از ویژگی‌های شخصیت نقادانه اوست.

از دریچه نقد، مجموعه‌ای است از گفتارها و جستارهای انتقادی استاد عبدالعلی دستغیب، که از دهه چهل تا دهه هشتاد در نشریات متعدد همچون، نگین، فردوسی، آینده، راهنمای کتاب، چیستا، ادبیات داستانی، پیام نوین، روزنامه‌های انتخاب، جام جم، اعتماد و... به چاپ رسیده است و اکنون در مجموعه‌ای یکجا فراهم آمده است. *از دریچه نقد*، شامل ۵ بخش است:

۱. درباره نقد (گفتوگوها، مقاله‌ها، ترجمه‌ها)
۲. ادبیات داستانی (شامل ۷۶ گفتار در نقد آثار نویسندگان معاصر ایران)
۳. شعر معاصر (شامل ۳۷ مقاله در نقد مجموعه‌های شعر شاعران معاصر ایران)
۴. ادبیات خارجی (شامل ۱۱ مقاله و ترجمه در نقد آثار نویسندگان خارجی)
۵. پراکنده‌ها (تحقیقات ادبی، فیلمنامه نویسی و...).

کتاب نقد و نقد کتاب

(مجموعه مقالات گروهی از نویسندگان):
به اهتمام خانه کتاب

پس از صنعت چاپ و عمومی

شدن کتاب، نقد کتاب نیز در جهان اسلام گسترش یافت. در ایران، خاصه در پنجاهه اخیر، چندین مجله ویژه نقد کتاب فراهم آمده و عده‌ای به صورت حرفه‌ای عهده‌دار نقد کتاب شدند. در همین چند دهه، صدها جلد کتاب نقد شده‌اند و اگر روزی کتابشناسی جامع نقد کتاب فراهم آید، دانسته میشود که دقیقاً چه تعداد کتاب محک خورده‌اند و عیار نقدها چقدر است.

نقد کتاب در ایران، به موازات نشر کتاب، رشد نکرده است. ما اکنون در زیر باران کتاب به سر می‌بریم، ولی تعداد نقدهای کتاب به یک درصد هم نمیرسد. چه بسیار کتابهایی که منتشر میشود و به دهها بار تجدیدچاپ میرسد و هیچگاه به محک نقد نمی‌خورد. و چه بسیار کسانی که دهها سال سابقه قلمفرسایی دارند و دهها جلد کتاب منتشر کرده‌اند و هرگز یک کتابشان نقد نشده است.

بازکاوی پدیده «نقد» در چند دهه اخیر به خوبی نشان میدهد که هنوز ادب نقد در میان اهل قلم نهادینه نشده و افراط و تفریطها در بسیاری از موارد مخاطبان را از ثمرات آن بیبهره می‌سازد. برخی از نقدها به جای نقد اثر، متوجه نقد مؤلف است و بعضی دیگر جز بزرگنمایی قوتها چیز دیگری نیست و رخنهها را نمایان نمی‌سازد. با کمال تأسف در میان صاحبان آثار و ارباب قلم کمتر کسی هست که حاضر باشد اثرش نقد شود و گاه نقد، نوعی خصومت تلقی میشود و شخص را به مقابله به مثل وامیدارد. به قول ابو درداء: «اگر مردمان را نقد کنی، نقدت میکنند، و اگر رهایشان کنی، رهایت میکنند.»

مؤسسه خانه کتاب با وقوف به اهمیت نقد و نقش چشمگیر آن در مسیر زایش اندیشهها و رشد و تعالی دانش و خرد، با نشر مجلات تخصصی کتاب ماه،

تشکیل جلسات نقد و بررسی کتاب در سرای اهل قلم و برگزاری چهار دوره جشنواره نقد کتاب و نیز انتشار کتابهایی در حوزههای نظری نقد بر آن است تا در فرهنگسازی آموزه نقد و نهادینه کردن آن سهیم باشد.

اثر حاضر در این راستا به همت اندیشه‌پور گرامی جناب‌آقای محمد اسفندیاری که سالهاست در این حوزه به پژوهش و تحقیق مشغولند، با همکاری گروهی از نویسندگان و منتقدان فرهیخته فراهم آمده است. مجموعه مذکور، شامل فصول و گفتارهای زیر است:

فصل اول: آیین نقد کتاب

آیین نقد کتاب / بهاء‌الدین خرمشاهی، شیوه نقد کتاب / محمدعلی سلطانی، نقد کتابهای علمی و تحقیقی / جورج سارتون، ترجمه کامران فانی، پذیرفتن انتقاد و بهره‌گیری از آن / موری مارکلند، ترجمه علیمحمد حقشناس، اخلاق نقد / سیدحسن اسلامی، انتقاد / پرویز ناتل خانلری، ضرورت و شیوه نقد کتاب / محمدعلی سلطانی، چگونه از کتابی انتقاد کنیم؟ / ریموند والترز، ترجمه فرزانه فخمی، نقد بازار / عبدالحسین زرینکوب، عیار نقد / محمدفناهی اشکوری، انتقاد کتاب / دکتر علی شریعتمداری، انتقاد ادبی / عباس اقبال آشتیانی، نقد‌گریزی و نقدپذیری / سیدحسن اسلامی، شناختِ نقص / غلامحسین یوسفی، مغالطات مقام نقد / علیاصغر خندان، شیوه انتقاد کتاب / دکتر سیروس پرهام و دیگران، نقد و ناقد / عبدالحسین زرینکوب، نقد کتاب در ایران / مجید سینایی

فصل دوم: ضرورت نقد کتاب

کتاب استاندارد / محمداسفندیاری، چاپ افسست و ناشران بساز و بفروش / کریم امامی، کتابهای چسباندنی / ناصر ایرانی، کتابسازی و پخته‌خواری / سیدعلی آداوود، کتب ضالّه / محمدعلی سلطانی، آزادی و هرج و مرج در نشر کتاب / نصرالله پورجوادی، غش در پژوهش / غلامرضا گلپوزاره، آینده‌نگری در

صنعت نشر کتاب / ناصر ایرانی، آسایشناسی پژوهشهای دینی / علیرضا
ذکاوتی قراگزلو، انتقاد و انتقاد از خود / محمد اسفندیاری

فصل سوم: نمونه‌های نقد کتاب

پرونده یک کتاب / محمد سیداخلاقی، نخبه‌کشی جامعه‌شناسی / احمد
سیف، بحر در کوزه / رضا تهرانی، عدل الهی و مسأله شرّ / بهاء‌الدین خرمشاهی،
در جستجوی دولت کریمه / جویا جهانبخش، حافظ: نسخه نهایی / ابوالحسن
نجفی، حافظ‌شناسی: خودشناسی / علیمحمد حقشناس، دانشنامه کوچک ایران
/ ابراهیم قیصری، دانشنامه ادب فارسی / محمدحسن رجبی، دانشنامه ادب
فارسی / بهاء‌الدین خرمشاهی، ستیغ پژوهش در پژوهش ستیغ / رضا مختاری،
الذریعه و طبقات دایره‌المعارف‌های بزرگ شیعه / علیمحمد حقشناس، رمان از
زبان رمان‌نویسان / ناصر ایرانی، پاره‌ای از مبادی مابعدالطبیعی علوم نوین /
سیدحسین کمالی